

Linköpings Universitet

Institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur

Medie- och kommunikationsvetenskap 3

ISRN: LIU-ISAK/MKV3-G-13/003-SE

”Någon här som kan ha en teori om vad det hela kan bero på?”

En netnografisk undersökning av diskussionsforumet på träningsajten Funbeat

Robin Bronow

C-uppsats

H.T. 2013

Handledare: Christian Svensson Limsjö

Abstract

The purpose of this study is to explore the Swedish site *Funbeat* which is a space dedicated to people who share an interest in exercising in general, and running in particular. By applying a netnographic analysis, I will investigate if *Funbeat* matches the criteria of a participatory culture and how the members manage to establish a collective intelligence within the community. In order to achieve this, I will analyze the interactivity between the participants which occurs in discussion threads concerning injuries related to running, in the sites discussion forum. The results will then be discussed in relation to previous research within the field for participatory culture, collective intelligence and interactivity.

The outcome of the study revealed that *Funbeat* can be regarded as very good example of a participatory culture. By each member sharing their individual knowledge in matters regarding injuries, a collective intelligence was established. This knowledge has been acquired by personal experience, by consulting a physiotherapist or by sharing information which intend to serve as self-help for other members.

Keywords: Netnography, Participatory culture, Collective intelligence, Interactivity, Running

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Disposition	2
2. Teori och tidigare forskning	3
2.1 Teori och begrepp	3
2.1.1 Deltagarkultur	3
2.1.2 Interaktivitet	5
2.1.3 Kollektiv intelligens	6
2.2 Tidigare forskning	7
2.2.1 Deltagarkultur	7
2.2.2 Interaktivitet	9
2.2.3 Kollektiv intelligens	9
3. Material och metod	11
3.1 Material och avgränsningar	11
3.1.1 Motivering av plats för undersökningen	11
3.1.2 Avgränsningar	11
3.2 Metod	12
3.2.1 Netnografi	12
3.2.2 Tillämpning	14
3.2.3 Analys av observationer	14
3.2.4 Etiska överväganden	16
3.2.5 Problematisering kring forskarens synlighet	16
4. Analys	19
4.1 Beskrivning av fält	19
4.1.1 Grupper	19
4.1.2 Rundor	19
4.1.3 Träningsprogram	20
4.1.4 Lopp	20
4.1.5 Spellistor	20
4.2 Tillgänglighet	20
4.3 Inläggskategorier	21
4.3.1 Erfarenheter	21
4.3.2 Experthjälp	21
4.3.3 Självhjälp	22
4.3.4 Feedback	22
4.4 Resultat	22
4.4.1 Erfarenhet	22
4.4.1.1 Erfarenhet som förstärkare av kunskap	23

4.4.1.2 Erfarenhet för utvecklande av kunskap	25
4.4.2 Experthjälp	27
4.4.2.1 Kollektiv intelligens framför experthjälp	27
4.4.2.2 Experthjälp framför kollektiv intelligens	29
4.4.2.3 Tillämpning av experthjälp.....	30
4.4.3 Självhjälp.....	33
4.4.4 Interaktivitet	36
4.4.5 Normer	38
5. Avslutning.....	41
5.1 Slutsatser	41
5.2 Diskussion.....	43

Käll- och litteraturförteckning

1. Introduktion

1.1 Inledning

Ända sedan internets genomslag under slutet av 1990-talet har en allt större del av våra liv kommit att utspelas på denna gemensamma plats för datormedierad kommunikation. Efter övergången till Web 2.0 under början av 2000-talet har användandet präglats av en allt djupare interaktivitet, med sidor som Facebook, Flickr, YouTube och Wikipedia som lysande exempel på denna utveckling. Statistik visar att år 2013 använde, enligt International Telecommunication Union (ITU), 2,7 miljarder eller 39 % av jordens befolkning sig av internet.

”Våra sociala världar håller på att bli digitala. En följd av detta är att samhällsforskare runt om i världen upptäcker att de för att förstå samhället måste följa människors sociala aktiviteter och möten ut på internet och annan teknisk förmedlad kommunikation”. Med dessa ord inleder Robert V. Kozinets sin bok *Netnografi* (2011, s. 9), vilken introducerar läsaren till en form av etnografi där, den annars klassiska metoden, tillämpas på sociala gemenskaper vars existens är sprungen ur, och etablerad på, internet. Sådana skapas ofta kring ett för användarna gemensamt intresse och kan ge upphov till en så kallad deltagarkultur. Henry Jenkins menar att en sådan karaktäriseras av en gemensam produktion av kunskap och ett ömsesidigt utbyte av denna (2006, s. 37). Kunskapen nås genom att deltagarna med sina sammanslagna färdigheter skapar kollektiv intelligens som är större än den hos varje individ. En form av nätgemenskap som vuxit sig allt starkare är den kring löpning. I artikeln *The Future of Fandom* från 2012 i *Runners World* skriver Marc Chalufour om hur löpning som sport, efter att länge ha förbisetts av de stora bolagen när det gäller tv-tid, börjar etablera sig online med både stora och små tävlingar som lockar tusentals hängivna åskådare med live-streaming.

Kozinets påpekar kring netnografi att metoden ”... behandlar en relativt ny infallsvinkel till ett relativt nytt fält...” (2011, s. 31). Detta kan tolkas som en uppmuntran till explorativ forskning inom detta, till stora delar utforskat, område och ett tillfälle jag i det föreliggande arbetet kommer att ta i akt för att studera en sådan ovan nämnd nätgemenskap. Vad som ligger i fokus är att undersöka hur medlemmarnas interaktivitet ger upphov till kollektiv intelligens; en aspekt som är av stor vikt i arbetet för att kunna utvidga förståelsen kring en växande deltagarkultur, vilken i detta fall utgörs av den svenska träningsajten *Funbeat*.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur en given deltagarkultur fungerar; hur den skapas och bärs upp av forumets medlemmar och på vilket sätt dessa tillsammans lyckas skapa kollektiv kunskap. Genom att analysera den interaktivitet som förekommer mellan medlemmarna kring ett visst ämne hoppas jag kunna blottlägga dessa aspekter. Platsen för studien är den svenska träningsajten *Funbeat.se*, där min analys kommer att fokuseras till den del av sidan som kretsar kring löpning; materialet utgörs av diskussionstrådar som kan relateras till ämnet skador.

För att kunna uppnå det angivna syftet har tre frågeställningar formulerats:

- På vilket sätt skapar medlemmarna kollektiv intelligens?
- Hur ser interaktionen mellan medlemmarna ut?
- Är det möjligt att urskilja vissa normer som styr medlemmarnas agerande i forumet?

1.3 Disposition

Under rubriken **Teori och tidigare forskning** förklaras centrala begrepp för analysen, såsom deltagarkultur, kollektiv intelligens och interaktivitet. Här kommer även tidigare forskning kring dessa begrepp presenteras. Delen **Material och metod** behandlar inledningsvis materialet för min analys, alltså det urval av diskussionstrådar som gjorts. Jag kommer här också redogöra för den metod analysen bygger på; netnografi, och hur den tillämpas. Under denna rubrik behandlas också etiska överväganden som metoden till viss del präglas av, samt en problematisering av forskarens roll inom netnografien. Rubriken **Analys** innehåller själva undersökningen av diskussionstrådarna, där mina problemformuleringar behandlas. Denna del inleds med en beskrivning av det fält där analysen sker, vilken följs av en redogörelse för de inläggs-kategorier som formulerats; analysen struktureras sedan kategoriskt efter dessa och avslutas med studier av forumets interaktivitet och normer. Under rubriken **Avslutning** redogörs för de slutsatser jag kommit fram till genom analysen av mitt material. Här ryms även ett stycke som innehåller en diskussion av dessa i relation till teori och tidigare forskning.

2. Teori och tidigare forskning

I följande avsnitt redogörs för de teorier och tidigare forskning som detta arbete utgår från. Inledningsvis behandlas begreppet deltagarkultur och vad som utmärker en sådan, därefter förklaras begreppet interaktivitet och dess olika uttrycksformer, samt de möjligheter som interaktiviteten erbjuder. Slutligen redogörs för termen kollektiv intelligens såsom den beskrivs av Lévy och Jenkins. I tidigare forskning presenteras arbete som gjorts inom dessa tre fält, vilket varit viktigt för min analys och de slutsatser som nåtts.

2.1 Teori och begrepp

2.1.1 Deltagarkultur

En lämplig start för ansatsen till att definiera begreppet **deltagarkultur** är att initialt kortfattat beskriva dess motsats, något som Haggren, Larsson, Nordwall och Widing (2008, s. 14) benämner **åskådarkultur**. Denna präglas av en tydlig uppdelning mellan producenter och konsumenter, där det är de förstnämndas uppgift att skapa och via medier förmedla *suggestioner*; intryck, vilka sedan kan förnimmas och tolkas av subjektet (Haggren et al. 2008, s. 14). I åskådarkulturen intar subjektet rollen som konsument i relation till producenten, och de båda deltar i en enkelriktad kommunikationssituation där konsumenten tar till sig de suggestioner som producenten sänder. Suggestionerna är för konsumenten omöjliga att påverka mer än genom den individuella tolkningen; Haggren et al. exemplifierar: ”När författaren skriver ordet *skjutvapen* har läsaren full frihet att föreställa sig en revolver, ett gevär eller en k-pist, men själva suggestionen – det tryckta ordet – kan hon inte påverka” (2008, s. 34). Denna envägskommunikation där producenten styr över konsumentens förnimmelser leder till att så länge denne inte antar rollen som skapare av suggestioner, kommer producenten att vara den auktoritära parten i förhållandet (Haggren et al. 2008, s. 15).

Vad som utgör fundamentet inom deltagarkulturen är en **ömsesidig kommunikation** mellan subjekten inom ramen för ett verk, ett medium eller social situation (Haggren et al. 2008, s. 43). Denna karaktäriseras av ett **utbyte av suggestioner mellan subjekten**, vilka således agerar både producenter och konsumenter. Haggren et al. förtydligar: ”Medan åskådaren är en konsument av suggestioner är deltagaren en producerande konsument eller en konsumerande producent” (2008, s. 43). Men, påpekar författarna, deltagarkulturen ställer vissa krav på

medlemmarna. För att formen ska fungera måste de tidigare åskådarna komma till insikt med att de nu tillåts delta i, samt nå en förståelse för de principer som styr, den medskapande processen, till exempel hur man ska förhålla sig till varandra och på vilket sätt man tillåts agera etc. Därefter kan de ta steget till att bli faktiska deltagare (Haggren et al. 2008, s. 43).

Henry Jenkins, en central forskare inom fältet för kommunikations- och mediastudier, har statuerat **fem utmärkande egenskaper** hos en deltagarkultur (2009, s. 5f), dessa är:

1. Det finns inom deltagarkulturen relativt låga trösklar för att få ge uttryck för sitt konstnärliga- och samhällliga engagemang.
2. Stödet för att själv skapa material och dela detta med andra är stort.
3. Någon form av informellt mentorskap existerar, där de med mest kunskap lär ut denna till de mindre kunniga medlemmarna.
4. Medlemmarna tror och känner att det de bidrar med är meningsfullt.
5. Medlemmarna upplever att de har någon form av socialt band till varandra (eller bryr sig åtminstone om de övriga medlemmarnas åsikter angående det material de skapat).

Kring detta tillägger Jenkins att det essentiella är varje medlems *förståelse* för att de fritt får bidra till kulturen och att detta bidragande uppskattas, snarare än att de faktiskt bidrar (Ibid., s. 6). Gemenskapen är dock i sig mycket motiverande och uppmuntrande till medlemmarnas kreativitet och aktiva deltagande. Med hänvisning till James Gee, professor i lingvistik, menar Jenkins att deltagarkulturen *kan* utgöra en **ideal miljö för lärande**; eftersom den är en plats präglad av **samhörighet** och uppbyggen av medlemmarnas **gemensamma strävan** mot något, deltar dessa här mer aktivt och engagerat än vad de skulle göra med en lärobok i skolan (Ibid., s. 10). Denna gemensamma strävan överbygger hinder såsom ålder, kön, etnicitet, klasstillhörighet och utbildningsnivå, samtidigt som medlemmarna kan delta på sina egna villkor efter förmåga och intresse. Gemenskapen fungerar också uppmuntrande för att söka mer kunskap eller utveckla redan existerande sådan, eftersom kunskapen lärs ut mellan deltagarna som jämlikar och varje individ tillåts att känna sig som en expert.

Jenkins nyanserar dock denna idealistiska bild av deltagarkulturen genom att framhålla **dess största utmaning**, nämligen problemet som kretsar kring hur man ska kunna möjliggöra **att alla har samma chans** till att ta del av dess pedagogiska och informativa egenskaper (Ibid., s. 116). Jenkins hänvisar och citerar här till Bill Ivey och Steven J. Tepper, som i *Chronicle of Higher Education* diskuterar konsekvenserna av en framväxande **uppdelning i deltagandet**. Man menar att de personer som besitter de kulturella färdigheter som krävs för att ta del av

deltagarkulturen och dessutom har tiden och möjligheten till att engagera sig i den, kommer interagera med personer som har samma förutsättningar och därmed skapa en sorts kulturell elit. Andra personer, vilket i detta avseende får ses som mindre lyckligt lottade, tvingas istället förlita sig till traditionella medier och nöjesindustrin för öka sin kunskap och berika sitt kulturella kapital. De utgör med andra ord en kulturell underklass. Detta, menar Ivey och Tepper, är mycket oroande för den demokrati som annars vore möjlig genom deltagarkulturen.

2.1.2 Interaktivitet

En essentiell del inom deltagarkulturen är möjligheten till olika former av **interaktivitet**. Ulf Buskqvist menar att interaktivitetsbegreppet är ett som inte går att utesluta vid ansatsen att kunna analysera och förstå det moderna medielandskapet och dess kommunikationsprocesser (2009, s. 168). Begreppet kan definieras till ”utbyte” och ”ömsesidig påverkan”, och Buskqvist framhåller att betydelsen kan innebära både mellanmänsklig interaktion i det fysiska rummet, eller kommunikation med till exempel dator som medium (2009, s. 160). Vidare menar han att man kan närma sig begreppet ur fyra olika aspekter (Ibid., s. 160ff), där de två mest relevanta för detta arbete är att betrakta **interaktivitet som social interaktion**, eller som **teknologisk egenskap**. Buskqvist framhåller att interaktivitet grundar sig i den interaktion som förekommer mellan människor i sociala kontexter (Ibid., s. 162). Denna form präglas av en **ömsesidig kommunikation** som följer ett **dialogiskt mönster**. Inom det teknologiska perspektivet avses relationen mellan medietekniken och användaren och dennes valmöjligheter hos mediet. Det skall poängteras att användarens interaktivitet här är begränsad; via mediet kontrollerar producenten vilka val som är möjliga samt vilka konsekvenser handlingarna får (Ibid., s 162).

Haggren et al. menar att **internet** är det verktyg som leder oss ur åskådarkulturen och hotar de traditionella producent- och konsumentrollerna. Dessa lever dock vidare, men nu i svåröverskådliga, komplexa digitala strukturer. (2008, s. 47f). Subjektet har större frihet att själv anta rollen som åskådare, användare, deltagare, sändare och mottagare av suggestioner. Buskqvist fastslår att forskare som studerat internet har enats kring tanken om att det är den **möjlighet till interaktivitet** vilken mediet erbjuder som lett till dess allt mer dominerande roll i det moderna medielandskapet (2009, s. 165). Användare kan via hypertextlänkar klicka

sig vidare från en länk till en annan, kommunicera med varandra via e-post, chatt och diskussionsforum, delta i tävlingar, ladda upp egenproducerade videos och spela spel online.

Avslutningsvis anser Henry Jenkins att det är viktigt att göra en **distinktion mellan interaktivitet och deltagande** (2009, s. 7f). Interaktiva möjligheter är i Jenkins mening en teknologisk egenskap, medan deltagande är en kulturell sådan som uppkommer när en kultur tar till sig nya medieteknologier och använder dessa för att ta del av, och sprida innehåll. Det är den kulturella kontexten som avgör varför, och på vilket sätt, teknologin används. En dator gör ingenting utan sin användare, påpekar Jenkins.

2.1.3 Kollektiv intelligens

Den franske filosofen Pierre Lévy definierar kollektiv intelligens på följande sätt (Lévy, 1999, s. 13):

It is a form of *universally distributed intelligence*, constantly enhanced, coordinated in real time, and resulting in the effective mobilization of skills. /.../ The basis and goal of collective intelligence is the mutual recognition and enrichment of individuals rather than the cult of fetishized or hypostatized communities.

Vad vi kan utläsa av detta är att den kollektiva intelligensen är universellt fördelad kunskap som är i **ständig rörelse mot förbättring**. Lévy menar även att kunskapen, när den nått en viss kvantitet, måste baseras på digital kommunikation för att kunna samordnas och förmedlas i realtid till en gemenskaps medlemmar, vilka genom denna digitalisering har möjligheten att interagera med varandra (1999, s. 14). Vidare anser Lévy att den kollektiva intelligensen kan leda till **effektiv mobilisering av medlemmarnas förmågor**, men att detta måste föregås av att vi lyckas identifiera dessa färdigheter. Ett sådant arbete förutsätter därför att vi erkänner och accepterar den mångfald av förmågor som finns: gör vi inte det riskerar förbittring och fiendskap att spridas och i slutändan resultera i våld (Ibid., s. 15). Den kollektiva intelligensens mål är, vilket Lévy framför i citatet ovan, ett ömsesidigt erkännande mellan dess medlemmar och ett berikande av individen, snarare än gemenskapens faktiska existens. I boken *Cyberculture* (2001, s. 111) skriver Lévy att den digitala kommunikationsväg via vilken den kollektiva intelligensen kan nås är cyberspace; internet. Kollektiv intelligens är rentav internets högsta mål och syfte, menar Lévy.

Den kollektiva intelligensen uppstår, anser Jenkins med hänvisning till Lévy, genom en ”organisering av publik” i **kunskapsgemenskaper**. Vad som får människor att samlas i

dessa kunskapsgemenskaper är att de inom gruppen delar ett intresse. Lévy menar att vad som sedan håller gruppen samman är en interaktivitet som består i **gemensam produktion och ömsesidigt utbyte av kunskap**, vilken för alla medlemmar är tillgänglig (Jenkins, 2006, s. 37). Detta sker genom att deltagarna diskuterar med varandra kring ämnen i till exempel ett forum. Vad som utmärker den kollektiva intelligensen är enligt Lévy att den består **av alla medlemmars sammanlagda information**, och det är omöjligt att en enskild medlem skulle kunna besitta all denna kunskap. Inom gruppen finns dock information av ett annat slag, så kallad delad kunskap, vilket innebär kunskap som av gruppen betraktas som sann och delas av alla. Denna grundar sig i en medvetenhet om vad som behövs för att gemenskapen ska kunna leva vidare och uppnå sina mål (Jenkins, 2006, s. 37).

2.2 Tidigare forskning

2.2.1 Deltagarkultur

Jenkins menar att 2000-talets kulturella utveckling har präglats av **gräsrotskreativitetens återkomst**. Denna hade marginaliserats i USA under 1900-talet som en följd av den kommersiella underhållningsindustrins professionalisering, vilken tvingade folkkulturens kreatörer i skymundan eftersom de inte kunde nå upp till den kvalitetsnivå eller genomslagskraft som den stora nöjesindustrin hade (2006, s.141). Tack vare internets förmåga att låta ”vanliga” människor sprida sitt alster till en stor publik har alltså aktiviteten på gräsrotsnivå börjat ta fart igen. Denna aktivitet härrör från den mest aktiva och engagerade delen av konsumenterna som inte nöjer sig med produkterna de får, utan vill kunna delta fullt ut: fansen. Jenkins påpekar dock att fankulturen inte är en ny företeelse, den har bara blivit mer synlig tack vare internet. De expressiva möjligheter som nu finns för individen är ett tecken på dennes ökade rätt till att bidra till den egna kulturen (2006, s. 137f).

Anders Svensson har skrivit doktorsavhandlingen *Från norra ståplats till cyberspace*, som behandlar hur fans till hockeylaget HV71 bedriver en debatt om klubben inom ramarna för ett diskussionsforum på internet. Svensson påpekar i avhandlingen att en vedertagen uppfattning i forum som detta är vikten av att kunna uttrycka sig kort och kärnfullt, vilket medlemmarna i stor utsträckning också gör. Ofta syftar inlägg bara till att uttrycka och dela glädje med varandra när laget vinner en match, och i de fall när en deltagare skriver ett längre inlägg kan antingen bero på denne har svårt att uttrycka sig på ett kortfattat sätt, eller att man helt enkelt

”tänker med pennan” (Svensson, 2007, s. 131ff). I de fall en kritisk debatt uppkommer kring ett problem (ofta relaterat till klubbens ledning eller medias rapportering) ges ofta **argumenterande handlingsuppmaningar**, vilket Svensson menar visar på **en vilja att lösa problemen** (2010, s. 210). Handlingsinriktningen visar antagligen också att **diskussionen är meningsfull för deltagarna**. Svensson finner dock att medlemmarna i forumet oftare hänvisar till olika medier än vad man efterfrågar information från övriga deltagare (Ibid., s. 244). En rådande tendens är också att medlemmarna inte är så benägna att besvara ställda frågor; endast hälften av de frågor Svensson noterar resulterar i någon form av svar. Detta menar han antagligen bero på att det går snabbare att själv söka informationen på webben än vad det gör att få svar från gruppen. Svensson framhåller också att deltagarna hellre verkar ägna sig åt replikväxlingar än att ställa frågor och ge svar, något som han anser bottna i att det undersökta forumet är avsett för *diskussion*; argumentation, och inte informationssökning (Ibid., s. 245). En plats för information blir forumet endast för de passiva deltagare som nöjer sig med att läsa debatten.

Tobias Olsson, professor i Medie- och kommunikationsstudier vid Lunds universitet har redigerat boken *Producing the Internet*, där 13 internationella akademiker har bidragit med sina kritiska perspektiv på dagens medieformer; begrepp som står i fokus för diskussionerna är bland annat producenter, användare, communitys, deltagande och olika former av makt. I verkets inledning diskuterar Olsson kort dessa begrepp i relation till den svenska löparsajten jogg.se. Vad som betonas här är hur **sidans användare också utgör dess producenter**; dels genom att man registrerar sin träning i en träningslogg, vilken sedan delas med de övriga medlemmarna, och dels genom att man **deltar i diskussioner** på sidans forum (2013, s. 10). Som en konsekvens av detta användargenererade innehåll menar Olsson att medlemmarna kan ses som **gratis arbetskraft** för sidans skapare (Ibid., s. 14). Efter sina studier av forumet kunde Olsson slå fast att det är mycket produktivt och att diskussionstrådarna i stor utsträckning kretsar kring just löpning och träning. Dessa innehåller ofta **svar som behandlar frågorna på ett mycket seriöst och ambitiöst sätt** (Ibid., s. 10). Slutligen menar Olsson också att vad som tillåter oss att värdera *jogg.se* som ett utrymme för *deltagande* är att det är en **öppen miljö** i det avseende att alla inbjuds till gemenskapen genom att registrera sig som medlem, vilket är gratis, och att man genom detta har **möjlighet till att bidra med innehåll**.

2.2.2 Interaktivitet

Medieforskarna Jennifer Stromer-Galley och Alexis Wichowski har studerat politiska diskussionsforum på internet och funnit två urmärkande och återkommande tendenser bland användarna; så kallad **flaming** – verbala attacker eller förolämpningar – och **trolling** – inlägg med vilka man avser **störa den pågående konversationen**. Detta kan resultera i att potentiella deltagare blir avskräckta från, eller ointresserade av att blanda sig i diskussionen (Stromer-Galley, Wichowski 2011, s. 172). Författarna menar att flaming är främst förekommande i intressegrupper med en homogen deltagarsammansättning, som upprätthålls av ”vanliga” medborgare snarare än forum opererande styrd av olika organisationer, medan användare som ägnar sig åt trolling söker sig till mer marginaliserade grupper som till exempel feministiska sådana (Stromer-Galley, Wichowski 2011, s. 172). Stromer-Galley och Wichowski framhåller också att det i onlinebaserade diskussioner endast är en liten del av deltagarna som bidrar med inlägg, medan majoriteten ändå läser och tar del av vad som sägs (2011, s. 175).

Ulf Buskqvist behandlar i boken *Mediesamhället – centrala begrepp* interaktivitetsbegreppet i relation till medie- och kommunikationsvetenskap. Här framför han Sheizaf Rafaelis studie av interaktivitet, där begreppet analyseras som en kommunikationsprocess. Rafaeli fokuserade på relationen mellan de meddelanden som utgör denna process, och betonar den vikt **responsivitet** har för denna (2009, s. 165f). Tre kategorier av hur kommunikationen kan vara uppbyggd identifierades: **icke-reaktiv**, det vill säga när ett meddelande inte är relaterat till det föregående meddelandet; **reaktiv**, när meddelandet är relaterat till det direkt föregående, och **interaktiv**, när meddelandet relaterar till flera tidigare meddelanden och relationen mellan dessa.

2.2.3 Kollektiv intelligens

Henry Jenkins framhåller att kunskap som är en del av en **kollektiv intelligens är under ständig utveckling** (2009, s. 79). Detta blir tydligt i exemplet **Wikipedia**, där användarna fritt kan addera information och redigera redan existerande artiklar. Om en kritik mot detta koncept är att öppenheten möjliggör för missvisande, eller direkt felaktig publicerad kunskap, menar Jenkins att gemenskapen på Wikipedia som helhet upptäcker detta och korrigerar felaktigheterna; i slutändan leder detta till mer precis kunskap. För att stärka detta resonemang

hänvisar Jenkins till en studie av tidningen *Nature*, vilken jämförde artiklar på Wikipedia med deras motsvarigheter i *Encyclopædia Britannica*. Resultatet visade att artiklarnas tillförlitlighet var ungefär densamma och att ju fler användare som deltar i informationsskapandet, desto mer korrekt blir kunskapen (2009, s. 79f).

Ytterligare ett exempel på hur kollektiv intelligens kan fungera ger Jenkins i boken *Confronting the Challenges of Participatory Culture* (2009, s. 75), där exemplet utspelar sig under orkanen Katrina som lamslog New Orleans 2005. Förutom att ”vanligt” folk bidrog med egenproducerat material i form av bilder, video och information till rapporteringen i media, lyckades man genom att slå samman sina kunskaper även hjälpa varandra. Jenkins beskriver hur en Jonathan Mendez’s föräldrar blivit evakuerade från sitt hus och att sonen därför, med hjälp av en vän, modifierade programmet Google Maps i syfte att få information om föräldrarnas hus blivit förstört eller ej. Genom att man möjliggjorde för andra användare att lägga till information om situationen på en satellitkarta över New Orleans fick Mendez snart reda på att huset var intakt.

3. Material och metod

Nedan presenteras det material som utgör grunden för mitt arbete och en motivering av detta, samt vilka avgränsningar som varit nödvändiga att göra. Därefter presenteras den netnografiska metoden och dess tillämpning såsom den beskrivs av Kozinets och Sveningsson et. al. Avslutningsvis diskuteras de etiska överväganden som förekommer inom netnografin samt forskarens roll under fältarbetet.

3.1 Material och avgränsningar

3.1.1 Motivering av plats för undersökningen

Platsen för detta arbete är den svenska träningsajten *Funbeat*, vilken fungerar som en samlingsplats för träningsintresserade personer och erbjuder grupper för löpning, styrketräning, cykling osv. *Funbeat* fick 2013 utmärkelsen för bästa sajt inom kategorin ”Träning och hälsa” av gruppen Internetworld (www.internetworld.idg.se).

För att motivera valet av denna sida har jag följt de kriterier Kozinets rekommenderar vid val av plats för netnografin (2011, s. 127). Sidan är *relevant* för min forskningsfråga då löpning utgör en stor ämnesgrupp, det framgår på dess startsida att sajten är Sveriges största inom området träning, med över 200 000 medlemmar (www.funbeat.se), vilket tyder på att den är *aktiv* och har regelbunden kommunikation. Eftersom diskussionerna är ständigt pågående inom grupperna existerar ett etablerat kommunikationsflöde mellan användarna, vilket betyder att sidan är *interaktiv*. Den tidigare nämnda medlemsskarens storlek innebär att sajten är *energetisk* och har passerat en kritisk massa avsändare. Medlemsskaran utgörs av allt från glada motionärer till entusiaster och seriöst elitsatsande idrottsmän, vilket gör den *heterogen*. *Funbeat* kan efter mina erfarenheter också ses som *rik på data* då diskussionerna ofta är utförliga och deskriptiva. Dessa sex egenskaper tyder på att sajten utgör ett passande fält för en netnografisk undersökning.

3.1.2 Avgränsningar

För att avgränsa mitt material har jag valt att koncentrera min undersökning till samlingsgruppen för alla löparintresserade användare på *Funbeat*. Sedan, med ambitionen att

ytterligare precisera arbetet, kommer fokus ligga vid att undersöka interaktionen mellan användarna i diskussionstrådar som behandlar skador relaterade till löpning. Dessa val anser jag vara motiverade eftersom det är sannorlikt att konstruktiva resonemang och tecken på redan etablerad, samt genom diskussion utvecklade, kollektiv intelligens existerar inom dessa trådar.

Dessa avgränsningar föregicks av en tids flanerande på sidan i syfte att lära känna dess struktur, användare samt de normer som styr deltagarnas interaktivitet och bemötande av varandra. I takt med att min erfarenhet av forumet växte framstod diskussionerna kring skador som de med högst potential för att fungera som grund till detta arbetes syfte. Det totala antalet diskussionstrådar jag läst och fört fältanteckningar kring är 26, varav 13 av dessa behandlar ämnen relaterade till skador. Nedan kommer dessa trådars rubriker att listas och numreras i syfte att under analysen kunna förtydliga vart de inlägg som citeras är hämtade från, genom att trådens nummer anges i samband med citatet.

1. ”Stel i hälsena och träningsvärk vader”
2. ”Stelhet i vader”
3. ”Rehab löparknä”
4. ”Ont i insida knän... Löpare!”
5. ”Smärta på insidan av skenbenet efter löppass?”
6. ”Höftont vid löpning”
7. ”Hjälp, löparknä!”
8. ”Korsband, operera eller inte operera?”
9. ”Känningar i hälen – hälsporre – hjälp!!!”
10. ”Träning med/mot hälsporre”
11. ”Ont i hälarna”
12. ”Pre-/rehab förmodad hälsporre”
13. ”Hälsporre”

3.2 Metod

3.2.1 Netnografi

Den **netnografiska** metoden härsammar från **etnografi**; en metod vilken av Mats Ekström beskrivs bestå av fältforskning med syfte att förstå en kultur och dess vardagliga liv. Denna förståelse nås genom deltagande observation och tolkning av de till synes triviala handlingar som utförs av kulturens medlemmar, handlingar vilka i etnografens ögon ses som allt annat än just triviala: istället hålls de som meningsfulla och styrda av sociala regler, relationer och

betydelser (2010, s. 28). Genom denna observation kan etnografen nå kunskaper om medlemmarnas upplevelser inom en kultur, hur den undersökta kulturen är strukturerad och fungerar samt hur den skiljer sig i jämförelse med andra kulturer (Kozinets, 2011, s. 82).

I takt med den ökade digitaliseringen av våra sociala världar måste etnografen, i hennes hopp om att förstå samhället, utvidga sin metod för att även innefatta den meningsfulla aktivitet som förekommer mellan människor på internet i olika cyberkulturer och nätgemenskaper, anser Kozinets (2011, s. 9). Begreppet **cyberkultur** uppkom som en konsekvens av den digitala- och informationstekniska utvecklingen, med internet som dess främsta uttryck. Dess grundkomponent, *kultur*, är enligt Kozinets mycket svårt att definiera, men han menar att den, med hänvisning till antropologen Clifford Gertz, kan förstås utifrån semiotiken; läran om teckens och symbolers betydelser (Ibid., s. 22). Detta skapar ett gemensamt menings- och symbolsystem för kulturen där språk, normer, handlingar och identiteter särskiljer en viss kultur från en annan. Förekommer ett sådant meningssystem i en nätbaserad kontext uppstår således en cyberkultur (Ibid., s. 24).

Ett exempel där en form av cyberkultur kommer till uttryck är inom en **nätgemenskap** likt ett diskussionsforum. För att förklara termen nätgemenskap menar Kozinets att man på ett grundläggande vis kan betrakta den som ”... att en grupp människor interagerar socialt, knyter sociala band och har en gemensam arena eller plats för interaktionen – i detta fall en datorstödd eller virtuell del av cyberrymden” (Kozinets, 2011, s. 21). Viktigt att framhålla är också att interaktionen mellan medlemmarna är någorlunda beständig och framkallar identifikation samt en känsla av grupptillhörighet hos subjektet, vilken präglas av förtrogenhet gentemot de andra deltagarna i gemenskapen (Ibid., s. 21). För att ha möjlighet till att studera dessa företeelser av människans utökade social interaktion på nätet kan forskaren tillämpa den netnografiska metoden. Precis som etnografen använder sig av etnografiska observationer av deltagande observation, med fältet koncentrerat till nätgemenskaper och kulturer. Genom detta tillvägagångssätt kan forskaren nå etnografisk förståelse av dessa fenomen (Ibid., s. 89). Metodens fokus till *gemenskaper* och *kulturer* visar att dess inriktning inte är på det individuella, utan att nå kunskap och förståelse kring det kollektiva: grupper, sammankomster och folksamlingar på nätet (Ibid., s. 19). Kozinets menar att, likt etnografi, är netnografi en **naturalistisk metod**; genom den tillgång forskaren har till offentligt material på nätet är det möjligt att studera naturligt förekommande beteenden inom grupper, i till exempel gemensamma diskussioner på ett forum (2011, s. 83). Genom detta arbete kan forskaren lyckas blottlägga de tidigare nämnda meningssystem som är så centrala för metoden.

3.2.2 Tillämpning

Som ursprungskälla till netnografen, fungerar etnografi som en ”paraplymetod” där flera olika metoder ofta kombineras; den deltagande observationen kan kompletteras med inslag av intervjuer, samtalsanalys, textanalys etc. (Kozinets, 2011, s. 88). Det är också fullt möjligt att en i grunden etnografisk studie innehåller ett netnografiskt inslag, vilket är lämpligt när forskaren vill nå förståelse om vilken roll den datormedierade kommunikationen spelar inom en kultur. I ett sådant fall har ofta studien ett större fokus än just interaktionen på nätet, och beskrivs då av Kozinets för forskning om **”gemenskaper på nätet”**. Utmärkande för denna form är att det undersökta fenomenet sträcker sig långt utanför internet och att forskaren därför kan relatera resultaten av den studerade nätgemenskapen till kulturen i helhet, och därigenom utveckla sin förståelse av denna (2011, s. 95). Ligger det däremot i forskarens intresse att studera ett fenomen som är direkt relaterat till en onlinekultur, bedrivs forskning av **”nätgemenskaper”**, där ett belysande exempel skulle kunna utgöras av en analys av språket i ett diskussionsforum.

Med denna viktiga distinktion gjord mellan gemenskaper på nätet och nätgemenskaper, är det förtydligt att mitt arbete kommer fokuseras till den sistnämnda kategorin och det är därför möjligt att tillämpa en ”ren” netnografi, där metoden kommer utgöra huvudverktyget för att nå kunskap. Till en början präglas netnografens arbete av att denne *flanerar*; rör sig runt i miljön för att iakttä dess medlemmars beteenden och de aktiviteter som pågår mellan dem (Sveningsson et al., 2003, s. 108). Genom detta passiva studerande av den interaktivitet som förekommer mellan medlemmarna i forumet skapas *arkivdata*, som inte frammanats av forskaren och därför är en naturlig del av gemenskapen (Kozinets, 2011, s. 138). Kring detta kan forskaren sedan samla *data från fältanteckningar*, vilken utgörs av tankar och reflektioner som antecknas under dennes flanerande i, och observationer av, gemenskapen.

3.2.3 Analys av observationer

Vid analysen av de observationer som gjorts under det netnografiska arbetet har forskaren ofta en stor mängd data i form av fältanteckningar och andra noteringar att hantera. Sveningsson et al. menar att en lämplig start till det analytiska arbetet är att initialt beskriva hur det undersökta fältet ser ut (2003, s. 167). Detta är nödvändigt för att andra personer som tar del av forskningen på egen hand ska kunna förstå platsen för studien och etablera tolkningar kring materialet. Därefter måste de empiriska data från observationerna struktureras, för att sedan kunna bearbetas och tolkas. Viktigt under denna fas är att avgränsa mängden material till

sådan information som är meningsfull för arbetets syfte och frågeställningar, och samtidigt bär på mönster som kan hjälpa forskaren att nå en uppfattning om vad dess essens är; vad det säger oss (Sveningsson et al., 2003, s. 167). För att uppnå en struktur i materialet har jag formulerat följande kategorier, under vilka de för uppsatsens syfte intressanta inläggen sorteras:

- Erfarenheter
- Experthjälp
- Självhjälp
- Feedback

Med hjälp av dessa teman vill jag blottlägga de olika sätt som man i gemenskapen når kollektiv intelligens via och finna indikationer på hur medlemmarna inom kulturen agerar mot varandra. En utförligare beskrivning av kategorierna följer under avsnittet Analys. I kombination med denna kategorisering kommer följande frågor appliceras på inläggen, genom vilka jag hoppas kunna identifiera tendenser som kan bidra med svar till arbetets tre övergripande frågeställningar:

- Vad framkommer av medlemmarnas diskussioner kring dessa teman (hur förhåller man sig till experthjälp, på vilket sätt använder man sig av egen erfarenhet osv.)?
- På vilket sätt når man lösningar på de problem som diskuteras?
- Hur bemöts den kunskap som distribueras mellan medlemmarna?

En möjlig utgångspunkt i arbetet att upprätta en struktur i analysen av materialet är att sortera det i **fallstudier**, menar Sveningsson et al. med hänvisning till Patton (2003, s. 169). Detta tillvägagångssätt är lämpligt om studien riktas mot en grupp individer, och innebär att forskaren identifierar ett antal intressanta interaktioner mellan deltagarna, vilka sedan utsätts för en närläsning med syftet att finna teman som kan vara användbara för analysen. För det analytiska arbetet föreslår Kozinets två metoder för bearbetning av insamlad data; kodningsbaserade metoder eller hermeneutisk tolkning. I detta arbete kommer den hermeneutiska tolkningen tillämpas, vilket Kozinets, med hänvisning till Thompson, Pollio och Locander, menar innebära en process där kvalitativ data; de texter jag insamlat under observationsarbetet, bryts ned i mindre delar för att sedan tolkas och omtolkas samtidigt som en mer utvecklad förståelse av texternas ”helhet” utvecklas (2011, s. 165).

3.2.4 Etiska överväganden

Netnografin präglas av en **komplicerad problematik kring dess etik** för forskaren att förhålla sig till. Stora frågor inom detta är huruvida interaktion som sker via internet ska betraktas som offentlig eller privat, om forskaren under arbetet ska sträva efter att nå informerat samtycke, och hur detta i så fall ska gå att genomföra. Platsen för min undersökning, träningsajten *Funbeat*, är enligt egen utsago Sveriges största inom sin kategori (www.funbeat.se) och bör därför ses som offentlig. Alla besökare kan läsa de postade inläggen, men för att själv kunna delta i diskussionerna måste man registrera sig som användare. Det ämne jag valt att låta min analys grundas i är skador som medlemmarna ådragit sig i samband med löpning. Användaren beskriver sitt problem och efterfrågar ofta råd för behandling och/eller egna erfarenheter från de övriga medlemmarna. Givet att deltagaren själv får avgöra hur mycket information hon vill lämna ut kan man anta att det inte är i sådan omfattning eller av sådan karaktär att det kan skada dennes personliga integritet. Därför bör informationen inte klassas som känslig, och tillsammans med att platsen för undersökningen kan ses som offentlig, menar Sveningsson et al. att det är **acceptabelt att göra vissa etiska undantag** (2003, s. 186).

Vad detta innebär för mitt arbete är att jag kommer göra undantag när det gäller informerat samtycke, vilket kommer redogöras för under nästkommande rubrik. Jag kommer däremot sträva efter att i så god mån som möjligt garantera *konfidentialitetskravet*, vilket innebär att personlig information om deltagarna ska hanteras på ett sätt som gör det omöjligt för obehöriga att ta del av den, samt att deltagarna inte ska kunna identifieras. Därför kommer, vid de tillfällen då specifika inlägg i diskussionen citeras, deltagaren vara anonym. Även *nyttjandekravet* kommer uppfyllas, vilket försäkrar att de insamlade uppgifterna endast kommer användas till forskningsändamål.

3.2.5 Problematisering kring forskarens synlighet

Kozinets menar att netnografin, likt den klassiska etnografi, alltid bör grundas i en faktiskt *deltagande* observation, trots att flera forskare argumenterat för en enbart observerande, eller ”passiv” netnografi. Vidare anser Kozinets att konsekvensen vid ett utelämnande av deltagandet är risken till minskad kulturell förståelse och därmed brister i tolkningen, till följd

av att forskaren kan tvingas till rena gissningar kring kulturella företeelser som hon inte förstår (2011, s. 107f).

Detta resonemang bör kontrasteras mot Malin Sveningssons, Mia Lövheims och Magnus Bergquists tankar om forskarens roll under observationen. De menar att man inom den klassiska etnografin länge strävade efter att nå en så objektiv beskrivning av det observerade sammanhanget som möjligt (2003, s. 106). Med detta skapades ett svårt dilemma; hur skulle man kunna undvika att påverka miljön om det etnografiska arbetet samtidigt bygger på att man ska delta i den? Genom att bli en del av kulturen blir forskaren involverad i konstruktionen av hur den kommer att uttrycka sig, och i värsta fall skapas uttryck och sammanhang som utan forskarens närvaro inte skulle existera; en falsk bild riskerar att etableras (Ibid., s. 106). Man insåg även att forskaren redan med sin närvaro i den studerade gruppen skulle komma att påverka den sociala situationen, oavsett om hon stod för ett aktivt deltagande eller ej.

Även om man inom etnografin kunde anta varierande roller, antingen som en ”reporter”, vilken observerar öppet och utan att delta i aktiviteter, en ”wallraffare” som observerar dolt men öppet deltar, eller en spion som observerar dolt och avstår från att delta, byts problematiken kring forskarens synlighet ut till stora valmöjligheter inom etnografin (Ibid., s. 110). Forskaren ges här en större chans att välja vilken roll att använda sig av under det observerande arbetet och äger genom den datormedierade kommunikationen chansen att förbli *helt* dold och samtidigt utelämna det deltagande inslaget. Utan att tillkännage sin närvaro för medlemmarna i den studerade gruppen blir forskaren en ”lurker” och undviker därmed att bli medskapare till de olika situationer som uppstår (Sveningsson et al. 2003, s. 110).

Ett av de etiska krav som ställs av Vetenskapsrådet på relationen mellan forskare och deltagare är att det skall råda ett *informerat samtycke*. Detta innebär att forskaren ska informera de berörda om att forskning pågår samt ange syftet med denna. Man bör även söka samtycke från de berörda till att delta i sammanhanget, och deltagarna ska även ha rätt att avgöra *om*, hur *länge*, samt på vilka *villkor* de ska delta i studien (Sveningsson et al. 2003, s. 176f).

Mitt val vad gäller synlighet i mina observationer är att anta rollen som en ”lurker”. Jag är medveten om att detta beslut *är* kontroversiellt, och förstår *varför* det inte går att bedöma det annat än på detta sätt. Jag är även medveten om att ett sådant tillvägagångssätt strider mot

Kozinets starka vädjan om deltagande observation och dess betydelse för förståelsen av den studerade kulturen. Vad jag dock anser rättfärdiga detta val är att forskaren har, precis som Sveningsson et al. påpekar; ”... ett ansvar för att göra forskning av hög kvalitet som kan vara till nytta för samhället, och som ökar vår förståelse för hur människor interagerar och skapar mening i en ny social miljö” (2003, s. 189). För att eliminera de tidigare beskrivna riskerna med ett aktivt deltagande och för att undvika att påverka de observerade situationerna genom att avslöja min närvaro i gemenskapen, menar jag nu mitt beslut vara motiverat.

4. Analys

Detta avsnitt inleds med en generell beskrivning av det fält, *Funbeat*, där den netnografiska analysen utförts. Sedan följer en deskription av de inläggs-kategorier som formulerats för att strukturera mitt material och därefter de resultat som uppnåtts genom analysen.

4.1 Beskrivning av fält

Funbeat är en svensk sajt grundad 2005 där personer som delar ett intresse kring träning och hälsa kan samlas. Sidan är till för alla, oavsett vilken nivå man anser sig hålla: allt från personer på elitnivå till nybörjaren som vill komma igång med träningen är välkomna i gemenskapen, därför är även de flesta träningsformer representerade. Medlemskapet på *Funbeat* är gratis, men det finns en premiumtjänst som kostar 29 kronor i månaden, vilken är reklamfri och som bland annat har utökade rapportmöjligheter för träningen.

Via startsidan kan användaren välja att klicka sig vidare mellan sex olika flikar, vilka var och en leder till olika delar av *Funbeat*, dessa är: *Grupper*, *Rundor*, *Träningsprogram*, *Lopp* och *Spellistor*. Var och en av dessa flikar representerar **olika former av interaktivitet** som är möjlig för användaren, vilka kommer presenteras nedan.

4.1.1 Grupper

Fliken grupper leder till **sidans mest centrala del, nämligen forumet**. Eftersom *Funbeat* är en plats för alla sorters träning är dess forum uppdelat i olika grupper; till exempel en för löpning, en för styrketräning, en för cykling och en för kost etc. När användaren valt en grupp möts denne av en sida där olika diskussionstrådar finns samlade, vilka man sedan kan välja att endast läsa, eller delta i. Det är också möjligt att, som registrerad användare, följa en tråd och därmed få notifikationer när man loggar in som meddelar om det postats några nya inlägg i den medan man var utloggad.

4.1.2 Rundor

Här kan användaren söka på träningsrundor i närheten av där man befinner sig, eller på andra platser. Sökningen kan sedan preciseras genom att man väljer träningsform och ställer in önskad distans. Dessa rundor har **skapats av andra medlemmar** och sedan infogats på en

karta från Google Earth. Användaren kan kopiera rundans direktlänk för att dela den med vänner.

4.1.3 Träningsprogram

Det är möjligt att nå en struktur i sin träning genom att välja något av alla de **användarskapade träningsprogram** som finns tillgängliga på sidan. Dessa har varierande mål och är utformade för olika sorters träning. Programmet kan läggas till i en träningskalender för att öka överskådligheten.

4.1.4 Lopp

Här finns en sökfunktion för att hitta olika lopp man kan anmäla sig till. Sökningen kan, liksom den för träningsrundor, preciseras genom att välja vilken typ av sport man vill delta i och sedan ange önskad distans. För varje lopp finns sedan en beskrivning av dess karaktär samt en diskussion för medlemmarna att delta i.

4.1.5 Spellistor

Medlemmar på *Funbeat* kan här dela spellistor som de tycker om att träna till. Listorna namnges av användarna själva.

4.2 Tillgänglighet

Tillgängligheten hos *Funbeats* olika funktioner är relativt hög och det är **möjligheten till interaktivitet som begränsas** om man väljer att *inte* registrera sig som användare. Man kan som oregistrerad fortfarande *läsa* alla diskussioner, men *inte delta* i konversationen eller se de andra deltagarnas namn. Man kan *se* de rundor som lagts upp av andra medlemmar, men *inte rita* sina egna rundor egna som bidrag. Användaren kan *se* färdiga träningsprogram, men *inte infoga dem* i sin träningskalender, på samma sätt kan man *läsa* om olika lopp, men *inte infoga dem* i kalendern. Man *se* olika spellistor men *inte lägga till dem* bland sina egna.

Som registrerad användare har man möjlighet att skapa en profilsida, genom vilken man kan lägga till andra medlemmar som träningsvänner och sätta upp ett personligt mål med sin träning, där ens utveckling stäms av med jämna mellanrum. Detta möjliggörs genom att man skapar träningsrapporter där aktiviteten som utförts kan sammanställas i diagram. Alla

träningsspass som utförs kan infogas i en träningskalender, vilken är möjlig dölja, att visa för alla, eller endast göra synlig för träningskompisar. Till varje pass kan man skapa en beskrivning och kan dela med sig av hur passet upplevdes, vart det gick osv. Springer man med GPS-utrustning i någon form (klocka, mobil) kan beskrivningen bli ännu mer detaljerad och innehålla en karta över rundan och data såsom tempo, hastighet och kaloriförbrukning. Det är möjligt för andra användare att kommentera träningspasset och klicka i en ruta som gör att man ”gillar” aktiviteten.

4.3 Inläggskategorier

De fyra kategorier som presenterades i metodkapitlet kommer här att få en mer utförlig beskrivning. Dessa kategorier har formulerats för att under fältarbetet, och i förlängningen analysen, skapa struktur i en stor mängd material, vilket Sveningsson et al. framhåller som en mycket viktig utmaning (2003, s. 167). Under fältarbetet studerades många diskussionstrådar och ur dessa valdes sedan enstaka inlägg eller konversationer ut, vilka visade på intressanta företeelser som kan bidra till att uppfylla uppsatsens syfte. Inläggen sorterades sedan under dessa fyra kategorier, där valet baserades på vilka specifika kategoridrag som fanns närvarande i texten. Det är inte ovanligt att ett inlägg visar upp drag som gör att det låter sig sorteras under fler än en kategori, vilket i sådant fall har skett.

4.3.1 Erfarenheter

Denna kategori omfattar inlägg där en deltagares egna erfarenheter används som argument eller grund för att motivera en åsikt eller kunskap som delas. Även tillfällen då man hänvisar till en andrahands erfarenhet sorteras hit. Dessa inlägg kan behandla aspekter såsom erfarenheter av en viss övning för, eller behandling av, en skada. Det förekommer också att man baserat på erfarenhet diskuterar råd som ges av övriga medlemmar. Här är det vanligt med inlägg som även kan sorteras under andra kategorier, till exempel delar medlemmarna ofta sina egna erfarenheter av, och reflekterar över, den experthjälp man införskaffat.

4.3.2 Experthjälp

Här sorteras inlägg där deltagaren för fram kunskap som grundats i någon form av experthjälp; till exempel råd från en läkare, sjukgymnast eller naprapat. Även texter där deltagarens inställning till hur man ska värdera sådan experthjälp blir tydlig hör hit.

4.3.3 Självhjälp

Med självhjälp avses inlägg där det framkommer tydliga råd för hur frågeställaren i en tråd på egen hand ska kunna rehabilitera en skada. Intressant för denna kategori är om, och i så fall på vilket sätt, man motiverar dessa råd: rör det sig om kunskap man förvärvat via egen erfarenhet, eller sådan man mottagit genom en expert? Termen självhjälp begränsas dock inte *endast* till inlägg som ger konkreta råd på hur man ska gå tillväga för att lösa ett problem. Den omfattar även texter som avser fungera informerande i det större syftet att upplysa en deltagare om sin skadesituation, genom till exempel förklaringar till varför skadan har uppstått och vad man bör prioritera; vila eller rehabilitering.

4.3.4 Feedback

Kategorin feedback sorterar inlägg där en deltagare ger någon form av återkoppling till ett tidigare inlägg, rörande exempelvis hur bra en övning har fungerat eller hur man skulle kunna utföra den på ett bättre sätt. Feedback kan även visa på attityden användare har mot den kunskap, eller de råd, man får av de andra deltagarna genom att man analyserar huruvida svaret har en positiv eller negativ ton. Kategorin kommer fungera som en del av underlaget till avsnittet som behandlar interaktiviteten mellan medlemmarna på *Funbeat* och kommer därför inte utgöra en separat underrubrik i analysen på samma sätt som de övriga kategorierna.

4.4 Resultat

4.4.1 Erfarenhet

Inledningsvis är det möjligt att i den totala mängden material urskilja **två genomgående tendenser** gällande de inlägg som startar en tråd, oavsett kategori. Grundläggande innehåller båda dessa **en beskrivning av ett problem** man har. Hos den första varianten följs sedan denna deskription av en **direkt och ändamålsinriktad frågeställning**, vilken syftar till att frambringa kunskap från de övriga medlemmarna som kan **åtgärda problemet**; signaturen ”EA” söker råd (tråd nummer 7) efter att ha drabbats av, enligt hennes egen misstanke, åkomman ”löparknä”:

EA: VAD ska jag göra ? (Sic!) Behöver tips på hur man lättast blir av med problemet. Har provat vila från löpning 2½ vecka, men var lika illa nästa gång jag gav mig ut på provrunda. Tränar styrka i ben två ggr i veckan osv. TIPS mottages tacksamt.

Här framkommer det att vad ”EA” söker är **konkreta råd** som kan hjälpa henne att råda bot på sitt problem, till exempel en styrke- eller stretchövning. För den andra varianten kompletteras istället den inledande problembeskrivningen av att frågeställaren **söker efter igenkänning**; finns det någon annan som känner igen sig i detta? Användaren ”MR” startar en tråd (6) och beskriver hur, och på vilket sätt han upplever en smärta i höften efter ett löppass, inlägget avslutas med:

MR: Har lite svårt att sätta pekfingret på när denna smärta har uppstått eller startat men nu kommer det varje gång jag löper och jag måste göra något åt det snart. Vore intressant om någon av er har varit med om något liknande ifm löpning.

Detta visar tydligt på hur ”MR” vill **utöka sin egen förståelse av problemet** genom att, eventuellt, få ta del av **de andra medlemmarnas erfarenheter** från liknande situationer. Denna formulering kan ses som ett tecken på att ”MR” syftar på kunskap i ett bredare perspektiv än vad ”EA” gjorde; inte endast svar från de övriga deltagarna med redogörelser för hur de konkret behandlade besväret, utan exempelvis deras upplevelser och känslor i samband med skadan, tankar kring vad som orsakade problemet och på vilket sätt man nådde fram till lösningen.

4.4.1.1 Erfarenhet som förstärkare av kunskap

Som tidigare påpekats är det, speciellt inom detta tema, vanligt förekommande med inlägg som kan sorteras under fler än en kategori, och då i synnerhet texter som för fram varierande erfarenheter i samband med någon form av experthjälp. Dessa inlägg innehåller erfarenhet som får fungera som en slags **förstärkare, eller garanti för ett resonemang**, då de grundas i vad många nog skulle anse vara tillförlitlig kunskap. I en tråd som behandlar hälproblem (12) berättar användaren ”NI” om sina positiva erfarenheter från ett återbesök hos sin sjukgymnast, vilken uppmuntarar henne till att fortsätta med hälinlägg i skorna och det planerade rehabiliteringsprogrammet:

NI: Varit på återbesök hos min sjukgymnast idag. Enligt henne så är det bara att fortsätta med hälinläggen jag skaffat, fortsätta träna tåhävningar och handduksdragningar med tårna, förutom den vanliga sjukgymnastiken för höften. Jag har känt (Sic!) av höften lite när jag simmat men det är inga problem enligt henne.

Genom detta inlägg redogör ”NI” för hur hon blivit ordinerad att behandla problemet. Eftersom det framkommer att det är just ett *återbesök* hon varit på och att ”NI” ska *fortsätta* med sina hälinlägg, verkar det som att behandlingen lyckas hjälpa henne och att hon litar på

den, då hon inte har avbrutit den. Det framförs inte heller några negativa attityder i den resterande delen av inlägget. ”NI” påpekar dock att hon känt av smärta i höften när hon simmat, men att det enligt sjukgymnasten inte utgör någon fara. Detta kan tolkas som att ”NI” varit orolig över smärtan men efter konsultationen med experten släppt denna känsla, då hon verkar försäkra sig själv och de övriga deltagarna om att det är normalt, genom att hålla sjukgymnastens åsikt som en slags säkerhet. Den kunskap som genom detta inlägg förstärks med hänvisning till erfarenheterna från besöken hos experten är alltså den kring metoderna för rehabilitering (hämlinlägg, tåhävningar, höftövningar) och att smärtan vid vattenträning är normal.

Men det är **inte endast positiva erfarenheter** som förs fram för att fungera som stöd till ett resonemang. I följande exempel ber signaturen ”NS” om medlemmarnas erfarenheter av korsbandsoperationer (tråd nummer 8), då ”NS” är osäker på huruvida han bör förlita sig på kirurgi eller ej. Deltagaren ”NA” medger visserligen tidigare i sitt svar till ”NS” att hon valde operation, men betonar de negativa komplikationerna för att förmå ”NS” att noggrant överväga sitt beslut:

NA: Om du klarar din vardag, och din träning, just nu så undvik operationen. Det är mitt råd till dig. Idag är det 1 ½ år sedan jag opererades och mitt knä är fortfarande inte helt återställt. Jag har inte ens full muskelstyrka i höger lår, där de tog senan ifrån till det nya korsbandet. Lycka till med ditt knä!

Vad ”NS” här blir informerad om är de rent fysiska konsekvenserna av en operation från någon som har upplevt dem, vilka av ”NA” används för att stärka sitt råd om att undvika kirurgi. Användaren ”LE” påpekar senare i diskussionen att också hon upplever liknande fysiska besvär, men utvidgar kunskapen om konsekvenserna genom att berätta om att hon även lider psykiskt efter operationen:

LE: Dessutom finns ett psykologiskt problem att jag inte heller litar på knäet, någonstans i mitt huvud tror jag att det kommer att ge vika när jag minst anar det. /.../ Jag tror att vad man än väljer att göra, operation eller inte, så ska man göra det helhjärtat. Acceptera att man är skadad och gör det till en livsstil.

Genom att dessa två deltagare ger ”NS” **kompletterande erfarenheter** om av vad en operation kan innebära har man lyckats stärka denna kunskap och förhoppningsvis påverkat ”NS” till att verkligen fundera över vilket som är det rätta valet för henne.

4.4.1.2 Erfarenhet för utvecklande av kunskap

Det förekommer exempel där användarna **med hjälp av sin erfarenhet lyckas utveckla varandras kunskap**, vilket skulle kunna ses som ett mycket bra exempel på hur kollektiv intelligens kan fungera. Följande citat är utdrag ur enskilda inlägg, vilka ingår i en konversation (tråd nummer 6) mellan tre användare. Skaparen av tråden, ”MR”, har problem med smärta i höften efter löpning och undrar nu om någon har liknande erfarenheter:

TS: Mitt tips är att det är en bäckenförskjutning. Kan komma av precis vad som helst du gör. Jag drabbas av detta i kombination med ryggsnitt ca 2 ggr per år [...].

NY: MR,

Har nyligen (nov + dec) träffat naprapat och fått diagnosen löparhöft, vilket enligt denne är samma som löparknä, fast symptomen visar sig i "höften" istället för knät. Jag hade en benlängdsskillnad efter ett fall tidigare i höstas och hade pga detta överansträngt sätesmuskulaturen /.../.

MR: NY, tänkte på det du skrev om benlängdsskillnad vilket lät intressant. /.../ Jag var i 2005 med om en påkörning, blev påkörd av en bil i sidan när jag cyklade till jobbet en morgon /.../ Men, jag har aldrig hört nått om att jag har fått benlängdsskillnad efter smällen men det är det heller ingen som har kontrollerat

TS: MR, bäckenförskjutningen som jag talade om ovan har medfört just benlängdsskillnad. Bäckenet ligger alltså snett vilket får ena benet att bli längre.

Detta exempel visar hur ”TS” föreslår en tänkbar orsaksförklaring till ”MR”s höftproblem, nämligen en bäckenförskjutning, baserad på egen erfarenhet av just det problemet. Efter att signaturen ”NY” berättar att hon drabbats av benlängdsskillnad efter ett fall blir ”MR” intresserad av detta och medger att även han varit med om en kraftig smäll efter att ha blivit påkörd av en bil. Sedan framkommer det att ”MR” aldrig varit medveten om att kollisionen med bilen kan ha orsakat benlängdsskillnad. Till detta adderar ”TS” att en bäckenförskjutning, vilket han angav som tänkbar orsak redan i inledningen av diskussionen, medför benlängdsskillnad. Ett rimligt antagande kring detta exempel är att **”MR”s förståelse för konsekvenserna av krocken har utvidgats** och att de problem han nu upplever kan härledas till olyckan. ”MR” har genom de erfarenheter ”TS” och ”NY” delar med sig av nu **lyckats nå en tänkbar orsaksförklaring**; kollisionen, och en verkan av denna; bäckenförskjutning, vilket kan resultera i benlängdsskillnad som i sin tur kan framkalla smärta i höften. Efter att deltagarna här i flera steg delar med sig av de lärdomar man förvärvat genom erfarenhet, **har man via kollektiv intelligens lyckats utöka sin kunskap.**

Även om ovanstående exempel är ett bra sådant på hur den kollektiva intelligensen kan fungera, saknas det en bekräftelse på att personen som inledningsvis ställt frågan verkligen lärt sig något från denna konversation. Denna komponent blir mycket tydlig i följande utdrag

(tråd nummer 11), där trådskaparen ”GS” ber om råd för en ömmande häl till följd av barfotalöpnings:

NC: När jag springer mig trött brukar jag "tappa höften" så att bäckenet faller framåt och formen kollapsar med framfälld överkropp och kompenserande översteg nedåt. Kadensen minskar då också när översteget kräver mer tid och kraft per steg, och hälarna tar mer stryk i översteget.
Korrigerings: räta upp höften/kroppen med 'ledsen hund/svansen mellan benen', lite högre/spetsigare knän med 'spring över stockar' och bättre kadens.

GS: Mycket bra analys, tack för den. Jag tror även att jag har samma problem som dig Fredric. Känner att kroppen faller fram lite och det där härliga uppräta läget med snabb kadens och bra teknik blir som bortblåst. Har inte tänkt så mycket på att det är höften som styr det men det stämmer nog.

Här blir det tydligt att ”GS” kan identifiera sig med det scenario ”NC” menar inträffa när han blir trött under löpning. Detta möjliggörs av ”NC”s beskrivning av denna erfarenhet, vilken är mycket utförlig och innehåller värdefull kunskap som hjälper ”GS” att förstå varför han får ont i hälen. Den mening som avslutar inlägget från ”GS” visar att ”NC” har fått honom att inse något; att höften är mycket viktig för löptekniken och att han, ”GS”, anser att detta antagligen kan stämma. Att ”GS” kan identifiera sig med ”NC”s erfarenhet fungerar, tillsammans med det detaljerade förslaget till hur ”GS” ska kunna motverka sitt problem genom att korrigera sin löpstil, också som en bekräftelse på att den kunskapen ”NC” verkar besitta är mycket god.

Ett viktigt inslag i hur deltagarna med sina erfarenheter kan utöka den kollektiva intelligensen kommer till uttryck när redan **etablerad kunskap ifrågasätts**. I följande exempel (tråd nummer 9) berättar användaren ”LE” hur han testat flera typer av behandlingar från olika experter för att råda bot på en hälsporre. Han skriver:

LE: Fick första PF [PF innebär Plantar Fasciit, vilket är förstadiet till hälsporre] symptomen 2007 avhjälpes snabbt med prefabricerade (Sic!) ilägg samt en shockwavebehandling. /.../ Efter ett tag slog det mig att alla mina ilägg triggade igång inflammationen. Vilket fick till följd att löpningen smärtade. Efter att ha slängt mina ilägg. Så har mitt upplägg varit att kyla ned foten ca 30 min / dag samt nu även testat styrkeövningarna som står om tidigare i denna tråd så kan jag äntligen se en ljusning.

”LE” delar här med sig av den insikt och kunskap han utvecklade kring en vanlig behandlingsmetod vid besvär med hälsporre: inlägg till skorna som ger extra stöd; erfarenheten visade dock att denna åtgärd dessvärre kan förvärra problemet. Detta är information som kan vara mycket viktig för övriga deltagare, eftersom inlägg annars ses som en bra metod för behandling av hälsporre (www.1177.se). Utöver denna varning tillägger även ”LE” en beskrivning av hur han själv behandlat problemet och meddelar: ”Lyckades springa ett långpass i fredags utan att ha asont dagen efter. Springer jag för fort får jag ont. Jag skyndar långsamt”. Vad detta inlägg resulterar i är följaktligen **kritik mot en vedertagen behandlingsmetod och ett ifrågasättande av kunskap** som annars hålls som tillförlitlig;

redogörelsen för hur författaren själv behandlar problemet visar att kunskapen kring PF utvidgas med hjälp av dennes erfarenhet.

4.4.2 Experthjälp

En intressant aspekt som framkommer vid en analys av inläggen under detta tema är rollen som den kollektiva kunskapen i gemenskapen på *Funbeat* intar i relation till experthjälp när det gäller diskussioner kring skador. Det är kring detta möjligt att urskilja två generella tendenser i attityden till detta förhållande, för det första finns det fall där deltagare värdesätter expertkunskapen; för det andra ansluter sig vissa deltagare till motsatsen, där man istället värderar den kollektiva intelligensen högre.

4.4.2.1 Kollektiv intelligens framför experthjälp

Det förekommer inom denna grupp ett beteende som stärker uppfattningen om att man i första hand förlitar sig på den kollektiva intelligens som gemenskapen på *Funbeat* upprätthåller.

Detta utgörs av att man i skadans initiala fas **rådfrågar gemenskapen innan man tar kontakt med en expert**. Användaren ”MR” skriver i en tråd som kretsar kring smärta i höften vid löpning (6) : ”Jag har inte varit hos någon idrottläkare, naprapat eller liknande.....än ☺”. Därefter redogör ”MR” för sitt träningsupplägg och efterfrågar de övriga deltagarnas erfarenheter kring de skadesymptom han upplever. Signaturen ”GR” undrar i en annan tråd, inriktad på problem med hälna (11): ”Kanske landat lite på hälen ibland och därför fått ont. Är detta övergående eller finns det anledning att vara orolig och söka hjälp? Någon som vet?” Vad dessa båda citat visar på är **två olika förhållningssätt** till relationen mellan den kollektiva intelligensen och experthjälp. För att klargöra utgår man i båda exemplen från att gemenskapen har svaret, men användarna utnyttjar kollektivet på skilda sätt. Medan ”MR”s betoning av att han ännu inte besökt någon expert tillsammans med hans efterfrågan av erfarenhet visar att han primärt vill ha **medlemmarnas kunskap**, tyder istället ”GR”s fråga på att han är ute efter **medlemmarnas åsikt** om huruvida han bör ta hjälp av en expert eller ej. Här uppkommer alltså två uppgifter för gemenskapen att uppfylla för att hjälpa frågeställaren; undervisande och konsulterande.

I följande konversation (tråd nummer 9) yttrycks användares inställning till experthjälpen explicit:

ÖN: Nu har jag varit hos sjukgymnast (eller nåt) och fått rådet att gå i gympadojor, aldrig barfota och skaffa inlägg. Det har ju inte direkt hjälpt helt hittills. Blir så less!

NS: ÖN, känns som ett konstigt råd. Det kommer ju inte avhjälpa dina problem /.../ Visst, får foten vila kommer kanske smärtan försvinna men den kommer med stor sannorlighet dyka upp nån (Sic!) annan gång senare i livet. Flera av råden i den här tråden skulle passa bättre, att träna upp foten och andra delar av kroppen, öka rörligheten, mm.

Här sluter sig ”NS” till ”ÖN”s negativa inställning angående expertens råd och bekräftar därmed dessa känslor hos ”ÖN”. Det blir sedan mycket tydligt att ”NS” anser deltagarnas kunskap vara mer värd än den ”ÖN” förvärvat hos experten; men man påstår inte att det behövs ställas fler frågor eftersom denna kunskap redan har delats och tråden därmed fungerar som en källa till information. De råd som gavs av sjukgymnasten anser ”NS” vara kortsiktiga, medan deltagarnas rekommendationer ses som långsiktiga och kapabla till att lindra smärtan även i framtiden.

Den diskussion som i vissa fall uppkommer mellan användare som försvarar experten och de som ifrågasätter densamme kan utveckla argument och framhäva åsikter som för de övriga deltagarna kan fungera pedagogiskt:

GS: Fick idag diagnosen slemsäcksinflammation i vänsterhöft. Vad göra?

GR: Vem har ställt diagnosen? Är det helt säkert att det är slemsäcken som är boven? Många besvär i utsida höft kommer från övre delen av ländryggen o även muskelsvaghet eller muskelobalans.

GS: Naprapaten, tog ca. 10 sek. för han att diagnostisera det.

GR: Om det tar 10 sek att ställa en diagnos hur vet du då att han har kunnat utesluta diverse differentialdiagnoser?

GS: Så kan det vara förstås, men jag måste lita på han (Sic!). Jag kan ju inte diagnostisera mig själv. Vad ska jag göra då?

GR: Måste du? Gjorde han ingen mer undersökning? Jag tycker du ska konsultera en annan behandlare.

Här tar de två deltagarna tydligt ställning kring frågan om man är för eller emot expertens hjälp (tråd nummer 6). ”GR” är mycket skeptisk till naprapatens arbete och framställer det nästan som slarvigt utfört, medan ”GS” anser sig vara tvungen att lita på dennes åsikt. ”GR” förklarar att det kan vara något helt annat som orsakar problemen i ”GS”s höft än vad naprapaten menar, och gör då även övriga medlemmar medvetna om denna alternativa förklaring. ”GR”s argumentation om att naprapatens diagnos varit väldigt snabbt fastställd är förnuftig och fungerar därför stärkande för åsikten om att det kan finnas en alternativ diagnos. I detta fall är det tänkbart att ”GS” intar en något mer eftertänksam attityd tack vare diskussionen med ”GR” och därför värderar naprapatens åsikt annorlunda.

4.4.2 Experthjälp framför kollektiv intelligens

Följande citat (tråd nummer 11) visar hur användaren ”NA” råder signaturen ”GR”, som lider av hälproblem, att uppsöka experthjälp:

NA: GR, jag ögnade igenom tråden lite snabbt igen och vet inte om jag missat något men det som varit mest framgångsrikt i mina kretsar vid fotont är att gå till en sjukgymnast som undersöker med ultraljud. Då ser de ofta direkt vad det är. Där kan du även få råd om barfotalöppning. Många sjukgymnaster kan detta ämne väldigt bra och vet för och nackdelar samt hur man skall göra. Det är ju deras jobb.

”NA” är av uppfattningen att en sjukgymnast är den bästa lösningen för ”GR”, eftersom han har referenser via vänner som blivit hjälpta av en expert. Sjukgymnasten framställs här som kunnig: ”då ser de ofta direkt vad det är”, och en säker källa till information; ”Många sjukgymnaster kan detta ämne väldigt bra /.../ Det är ju deras jobb”. Genom att påpeka möjligheten till ultraljudsbehandling och betona expertens professionalism blir denna den naturliga auktoriteten i detta sammanhang.

Ytterligare exempel på där man framhåller experthjälp som det bästa valet utgörs av följande citat (tråd nummer 7) av användarna ”RE”, ”TY” och ”NS”:

RE: Sök professionell hjälp. Väldigt svårt över internet att ställa diagnos.

TY: Vänd dig till en sjukgymnast, eller liknande /.../ Du kommer snabbt till och får hjälp av sjukgymnaster som är vana vid just sådan (Sic!) här problem.

NS: Vänd dig till en välutbildad idrottsortoped.

Tillsammans med citatet från ”NA” är det med dessa tre ovanstående exempel möjligt finna tecken på **en grundläggande strategi för hur man argumenterar** för att uppsöka experthjälp. ”RE” menar att det är väldigt svårt att ställa en diagnos över internet, vilket indikerar att det finns en **faktor av osäkerhet när man förlitar sig på andra användare**. Detta skulle dels kunna bero på frånvaron av fysisk närvaro mellan personerna, dels på att den kunskap man får av deltagarna inte ses som tillförlitlig. ”TY” framhåller **expertens erfarenhet** av skadeproblem, och ”NS” betonar **expertens utbildning**. Tillsammans skapar dessa komponenter bilden av experten som den fasta och säkra källan till kunskap.

Medan ”NA” i det inledande exemplet, antagligen på grund av sina vänners positiva erfarenheter, direkt råder ”GR” att förlita sig på en expert, finns det deltagare som verkar ha varit mindre övertygade gällande detta och först efter besöket intagit denna positiva inställning. Användaren ”HE” har, som många andra löpare, problem med hälen och vänder sig nu till forumet på *Funbeat* i hopp om goda råd. ”HE” redogör för hur skadan uppkom och vilka uttryck den tar, samt hur han själv behandlat symptomen. Inlägget avslutas med: ”Snart

får man väl söka hjälp, men vart vänder man sig? Vårdcentralen, SportRehab (sjukgymnaster) eller Naprapat?” (tråd nummer 12). Att ”HE” inleder med *snart får man väl söka hjälp* tyder på att han **inte betraktat experthjälpen som det primära valet**, utan snarare som en sista utväg. Ytterligare indikationer på detta är den tidigare nämnda redogörelse ”HE” ger för sin egen behandling: ”Har kört med Ipren tabletter och Voltaren salva, tofflor inne, löparskor på jobbet. Har ibland också kommit ihåg att köra lite med en tennisboll under hålfoten”. Tre dagar efter att ”HE” postade detta inlägg har han hunnit med att besöka SportRehab och delar nu med sig av de råd och övningar han fick av experten till de andra deltagarna. Detta tyder på att han förändrat den skeptiska attityd som präglade det första inlägget och att han nu litar på sjukgymnasten till den grad att han anser det vara säkert att sprida expertkunskapen bland medlemmarna.

4.4.2.3 Tillämpning av experthjälp

Experthjälpens viktigaste funktion, utöver att hjälpa personen som sökt hjälp, uppfylls när den **delas med kollektivet** och därmed **utökar och höjer kvalitén på den kollektiva kunskapen**. Detta sker genom att personen som varit i kontakt med experten redogör för kunskap man tagit del av, oftast gällande skadans orsak och för dess rehabilitering. Det är vanligt att medlemmarna utvidgar den kollektiva intelligensen genom att dela med sig av kunskap i form av konkreta övningar och den verkan de har till övriga deltagare; detta leder till att kunskapen görs tillgänglig för många fler människor och dessutom är gratis.

Användaren ”AO” utgör ett tydligt exempel på detta (tråd nummer 12):

AO: Har nu varit hos en idrottskadespecialist i Uppsala. /.../
Diagnos: Plantar Fasciit i tidigt stadie, samt lokal irritation/skada på ”fettsäcken på insidan av hälen”.
Prognos: mycket god, tack vare att jag kom så tidigt och de akuta insatserna med kyla, tejpning och inledande vila. /.../
För att bli okej redan inom 2-4 veckor så måste jag dock vara idog med flera saker:
- Fortsätta med kylbehandling
- Fortsätta att använda hälkilar
- Tejpa, gärna varje dag under några dagar ytterligare och vid löpning en period framöver
- Massera hälen, 15-20 min/dag. Fick mycket handfast visat hur det skall gå till, gäller att använda rätt teknik för att tummarna inte skall tröttas ut efter några minuter.
- Fotstyrka, främst för att bli starkare på ovandelen av foten (alla sorters knip- och lyftövningar likt de som beskrivs härövan (Sic!) i tråden. Här gäller helst att kämpa på 30-45 min/dag under en period framöver.

Här ges, utöver diagnos, prognos och behandling även en tidsplan som ”AO” fått av sjukgymnasten. I princip skulle nu en annan medlem med liknande problem som ”AO” kunna följa detta och i bästa fall bli kvitt sina besvär utan att ha konsulterat en expert på egen hand.

Vad som tidigare framkommit är att deltagarna med hjälp av egna erfarenheter kan utveckla varandras kunskaper. Denna aktivitet förekommer också inom expertkunskapen, men då genom att en användare, i detta exempel signaturen ”OL”, med hjälp av en sjukgymnast lyckas **förkasta tidigare expertkunskap** (från en ortoped) **och utveckla ny sådan**; kunskap som i ”OL”s fall hjälpte honom att inte bara utvidga förståelsen för sitt problem, utan även förbättra hans möjligheter för löpning (tråd nummer 9):

OL: Tjena, Jag har/hade hälsporreproblem. Gick till ortoped och fick ett par gjutna ilägg som jag använde i ALLA skor och problemet var som borta. /.../ Jag kunde inte vara utan dom alls. /.../ Några år senare (förra sommaren) fick jag ett annat problem så jag var tvungen att uppsöka sjukgymnast. Hon såg såklart mina ilägg och sa att ”KASTA dom där!”. Aldrig sa jag..dom jag har levt med i tre års tid. Nu till grejjen (Sic!)...hon sa att jag behövt göra det för att jag varit för klen i vad och fötsula. För detta (och den andra skadan jag hade) fick jag 3st övningar.

1. Vanliga tåhävningar på ett ben åt gången. 100st per vad.typ (Sic!) 4*25 stående i trapp så man kommer ner en bit. Det ska INTE vara excentriska tåhävningar som många hävdar. ”Det är strunt” tyckte denna sjukgymnast.

Till detta berättar ”OL” om ytterligare två övningar han blev ordinerad och hur rehabiliteringen fungerat för honom. Det intressanta här är hur ”OL”s tidigare kunskap från mötet med ortopederna enligt sjukgymnasten faktiskt *motverkade* ett tillfrisknande. Inlägg i skorna är, vilket påpekats tidigare i arbetet, ett mycket vanligt behandlingssätt för symptom av hälsporre och ”OL” trodde länge att det hjälpt honom. Men efter besöket hos sjukgymnasten har han insett att problemet snarare orsakats av för svaga vader och fötter, vars muskulatur inte blir starkare av inlägg i skorna. I den första övningen ”OL” blir rekommenderad att utföra påpekar han att sjukgymnasten förkastade ännu en vedertagen uppfattning, nämligen den att tåhävningarna bör vara excentriska. Genom ifrågasättanden som dessa kan, inte bara ”OL”s, utan alla deltagares kunskap utvecklas tack vare den reflektion de inbjuds till att göra över kunskap som många av dem antagligen höll som sann.

Det något längre exemplet nedan förekommer i en tråd (7) som behandlar huruvida en skada kan vara löparknä eller ej, och utgör en **ideal situation där ny kunskap nås genom deltagarnas kollektiva intelligens**. Kontexten vari citaten är lyfta ur är en konversation i tråden där deltagarna diskuterar huruvida man kan behandla löparknä genom att stretcha en speciell sena i benet:

TA: Vad vill man åstadkomma med stretch och rullning av en sena? Är det någon som vet vad exakt man gör när man utövar dessa saker? Enligt uppgift är senornas längd genetiska och avhängda längden på musklerna som de är fästa vid, så jag har aldrig fattat poängen.

GN: Mycket riktigt är det väl inte själva senan, utan musklerna som senan fäster i som man vill komma åt vid stretchövingarna (Sic!).

DN: TA - enligt vad jag fått lära mig senast idag på min löpcoach-utbildning kan du inte töja senstråket. Det är tjockt som pansar! Så vad rullen egentligen gör är att öka cirkulationen, vilket kan fungera

smärtstillande. Teoretiskt ska det alltså inte bli någon särskild förlängning av senan.

NY: Det går att töja senan, är lite osäker på exakta siffror, men tror det var en kraft på runt 900kg som krävdes för att åstadkomma något.

Sedan är frågan varför man nu ska töja stretcha den oavsett, varken muskler eller senor blir förkortade på det sätt som många verkar tro.

Även om ingen vet fortsatt orsaken till löparknä är det senaste att det snarare är kopplat till dålig muskelkontroll kring säte än att det är en friktionsskada då senan inte kan glida över benet som man trott tidigare.

NM: NY, om det inte är en friktionsskada hur kommer det sig då att jag blev symptomfri efter operation då senan öppnades över friktionspunkten?

NY: NM: Man tror att det är tryck (men som sagt, det är inte heller säkert), eller snarare en vibration där senan fäster in över kondylen. Så en klyvning kommer fungera utmärkt, då man minskar trycket.

Processen där man i detta fall skapar ny kunskap initieras av att ”TA” **konstruktivt ifrågasätter** vad man vill åstadkomma genom att stretcha en sena. ”TA” tillägger sedan kunskap som problematiserar antagandet att denna stretching kan hjälpa (att senornas längd inte är beroende av muskeln de är fästa vid). Detta leder sedan fram till den mycket utvecklande och informationsrika diskussionen. Signaturen ”GN” svarar och bekräftar ”TA”s kunskap angående senans förhållande till muskeln. Användaren ”DN” besvarar sedan ”TA”s inledande fråga (vad man vill åstadkomma med stretchningen) och hänvisar till kunskap som hon inhämtat genom en pågående utbildning till löpcoach, vilket gör att ”DN” kan ses som en begynnande expert med välgrundad kunskap. ”DN”s inlägg innehåller dels ett förtydligande; att man inte *kan* töja ut senstråket, och dels information som svarar på ”TA”s frågeställning; att rullen (ett redskap för stretching) ökar blodcirkulationen och därmed fungerar smärtlindrande. Deltagaren ”NY” blandar sig sedan i diskussionen och opponerar sig mot ”DN”s påstående om att senan inte går att töja. ”NY” föreslår även en potentiell förklaring till varför problem med löparknä uppstår, vilken innebär att skadan inte beror på friktion utan dålig muskelkontroll kring sätesmuskulaturen. För att stödja dessa fakta hänvisar ”NY” till ”det senaste”, vilket kan tolkas som den senaste forskningen; alltså expertkunskap. Denna förklaring ifrågasätts av medlemmen ”NM”; ”NY, om det inte är en friktionsskada hur kommer det då sig att jag blev symptomfri efter operation då senan öppnades över friktionspunkten?”. Detta är en stark och empiriskt grundad invändning från ”NM”, vilken följs av ett svar från ”NY” som har en mycket pedagogisk ton, där ”NM”s skepsis bemöts. Analysen av denna konversation visar på hur deltagarna genom den kollektiva intelligensen skapar ny kunskap efter devisen ”Ingen av oss vet allt; alla vet något och vi kan lösa uppgiften om vi slår ihop våra kunskaper och kopplar samman våra förmågor” (Jenkins, 2006, s. 16).

4.4.3 Självhjälp

Den kunskap som delas mellan medlemmarna vilken är avsedd att fungera som självhjälp utgörs till stor del, men inte uteslutande, av **uppmaningar till någon form av handling**. Men det förekommer även inlägg som har en mer pedagogisk karaktär och som verkar syfta till att göra frågeställaren medveten om någon aspekt av sin situation, vilken kan vara betydelsefull att ha kunskap om innan denne börjar behandla symptomen. I följande exempel (tråd nummer 13) ber användaren ”EI” om råd för hur hon ska behandla sin hälsporre och redogör för vilken hjälp hon än så länge fått, och påpekar att det känns som att hon har provat allt:

EI: /.../ Är det någon som kan hjälpa mig finns det något mer man kan göra. Hjälp/ EI

LDA: Ja, det som inte har gjorts ännu. Hitta varför du fått det. Hälsporre (plantar fascit) är den strukturella diagnosen och de symtomen har behandlats på dig. Den funktionella diagnosen, varför skadan uppstått (löpning är fel svar) är viktig för att du ska bli bra och kunna träna vidare.

TA: Håller med LDA, och vet av egen erfarenhet att det är den enda vägen. Att hitta orsaken, åtgärda den och slippa problemet.

Här verkar det som att ”LDA” och ”TA” uppmanar EI **att nå en djupare insikt av sitt problem** och finna roten till det istället för att endast behandla dess symptom, vilket tyder på att man vill få ”EI” att fokusera på att nå en god fysisk kondition i ett mer långsiktigt perspektiv. ”TA” framhåller att hon själv har behövt göra samma prioritering och påpekar i slutet av sitt inlägg att hon, efter en grundlig undersökning hos en sjukgymnast och påföljande rehabilitering, har varit smärtfri en längre tid. Här använder sig ”TA” av sin egen erfarenhet för att motivera det råd som både hon och ”LDA” framför.

Trots att exemplet ovan är en värdefull uppmaning till att söka förståelse för vad som orsakat ett problem, är den formulerad på ett relativt abstrakt vis; man råder ”EI” till att ”hitta varför du fått det” och menar att ”löpning är fel svar”, men föreslår sedan ingen tänkbar orsak som skulle kunna hjälpa ”EI” att skapa en utgångspunkt i sitt sökande. För att kontrastera detta citeras därför ett inlägg (tråd nummer 12) av användaren ”LL” som även det syftar till att upplysa deltagarna, men på ett mer konkret och informativt sätt:

LL: Plantar Fasciit är medicinska namnet.

En inflammation i plantar fascian, senan som går från hälen till främre trampdynan, på fotens undersida. Kroppen försöker reparera inflammationen med kalk vilket gör att i förlängningen kan det bildas en benutväxt under hälen, sk. hälsporre.

Viktigt att behandla i tid mao (Sic!), innan sporren hinner bildas.

Stretch, excentriska tåhävningar och behandling med NSAID preparat (Voltaren T, Diclofenac, m.fl. EJ Alvedon som felaktigt brukar inkluderas bland NSAID) är att rekommendera.

Gå ALDRIG med på kortisonsprutor, de försvagar senan och kan i förlängningen leda till ruptur = att den går av..inte roligt.

Vad som här delas med användarna är en näst intill medicinsk förklaring till skadans uppkomst och hur man som drabbad ska behandla den. ”LL” ger också medicinska råd kring vad man bör, och vad man *inte* bör använda sig av för preparat.

Samma ”TA” som i det inledande exemplet är en mycket aktiv deltagare och figurerar i ytterligare en tråd (9) som kretsar kring hälsoporreproblem. Här berättar användaren ”ÖN” att hon haft besvär med hälsoporre i ett år och att hon anser sig ha testat det mesta i behandlingsväg, bland annat inlägg i skorna vilket hon inte varit helt nöjd med. Kring detta påpekar ”TA”:

TA: Dina inlägg, ÖN, kan ha bidragit till att svaga muskler har blivit ännu svagare så därför blir Du inte bättre. Muskler måste användas för att bibehålla sin styrka och, på sikt, utvecklas och bli starkare. Jämför med att ha en arm eller ett ben gipsat en längre tid. Muskler som inte används. Vad händer då? Musklerna förtvinar...

”TA” står här för en mycket **pedagogisk kommunikation**, där hon dels förklarar *varför* inläggen inte hjälpt samt vad konsekvenserna av dem kan bli. Hon förtydligar sedan denna information genom att göra en parallell till hur det är att ha en arm eller ett ben gipsat, vilket kan hjälpa ”ÖN” att få en tydligare bild av vad det är hon (”TA”) menar. Till denna förklaring föreslår även ”TA” flera övningar som ”ÖN” kan utföra som rehabilitering.

Som nämndes under inledningen av detta avsnitt är det också vanligt att deltagarna delar med sig av mer konkreta och **handlingsorienterade råd**, vilket är tydligt i följande inlägg av medlemmen ”RF” (tråd nummer 12):

RF: /.../ Linda en tunn handduk tunt isklabb och sätt foten på. Blir det allt för kallt så linda ett varv till med handduken, tvärtom när det inte längre känns kallt. Sitt så några minuter i taget, varva med stretch. Jag gjorde detta 2 ggr dagligen i några veckor vid senaste plantarfasciiten med mycket gott resultat.

Här märks en mer **ändamålsinriktad beskrivning** av en specifik behandling än i de tidigare exemplen, vilka fokuserar på den djupare dimensionen av skadan och därför betonar vikten av att finna dess orsak. ”RF”s delade kunskap är inte lika djup (men inte desto mindre värdefull!), utan syftar till att hjälpa personen lindra de direkta symptomen. Det förekommer dock **kombinationer** av mer orsaksorienterade råd och sådana som kretsar kring direkt behandling, något som går att se i ”MA”s inlägg (tråd nummer 9):

MA: Massera senstråket under foten genom att ”stå” på tex en tennisboll. Om du flexar foten och känner under foten med fingrarna kan du tydligt känna de senor som går från fästet i hälen (där det ömmar) till varje tå. Jag slår vad om att de känns stramare/hårdare på den onda foten (eller var det båda?) och det är det som orsakar irritation, till slut inflammation och allra sist förkalkning sk hälsoporre.

”MA” ger här personen som startade tråden inte bara en beskrivning av hur hon kan behandla problemet, utan även information som kan hjälpa henne att på egen hand ställa en slags preliminär diagnos och då möjligen nå en utgångspunkt för vad smärtan kan bero på.

Användarna hjälper inte bara varandra genom att dela med sig av sådan handlinisriktad kunskap; det finns även tillfällen då **kunskapen effektiviseras** genom att man ger förslag till hur man kan kombinera övningarna med vardagsysslor. I följande två citat blir denna tendens synlig (tråd 2 och 10):

NC: Man kan göra dom [tåhävningar] på morgonen när man borstar tänderna, vid kvällsborstningen skrynklar man ihop en handuk (Sic!) med tårna så tränar man alla småmuskler innuti (Sic!) fötterna också.

RR: En välbeprövad metod är att lägga ut en handuk (Sic!) på golvet och att dra resp. skjut ifrån handuken genom att jobba med tårna. Du kan göra det sittandes på en stol. /.../ Ett tips om du har ett kontors jobb är att göra det som det första du gör på morgonen medan man ändå sitter och häckar på en kontorsstol. ☺ Upprepa sedan med ett pass på em innan man går hem.

Dessa citat visar hur kunskapen som delas är föränderlig; den utvecklas och anpassas efter de förutsättningar medlemmarna har. Förslagsvis har ”NC” och ”RR” nått fram till dessa effektiviseringar efter att de själva varit i samma situation som användarna vilka efterfrågar kunskapen, och därför nu berättar om hur de själva löste problemet.

De råd till självhjälp som ges är inte uteslutande avsedda för en person och formulerade som svar till en enskild fråga, det finns också exempel där man **uttalat riktar sig till kollektivet för att upplysa** om något, som i detta fall kan hjälpa det att undvika skador i samband med barfotalöpning (tråd nummer 11):

NC: Nu tror jag ju inte att just du behöver fler förmaningar och pekpinningar än du redan fått i tråden, och jag har ingen aning ens om hur rätt eller fel dom har. Så se det här inte som riktat till just dig, för det är det inte. Men nu när ämnet ändå är uppe och det kan finnas andra som läser eller kommer at läsa tråden som borde tänka efter lite. Speciellt ’nyfrälsta’ som kanske tex just läst en inspirerande bok och bytt ut sina högklackade skor mot något mer jordnära.

Detta citat följs sedan av ett utdrag ur en intervju med Chris McDougall, journalist, författare och förespråkare av barfotalöpning, och en länk till artikeln i sin helhet. I texten manar McDougall till försiktighet när det gäller övergången från ”vanlig” löpning till barfotalöpning. Användaren ”NC” visar här hur ambitionen att utöka kunskapen kring löpning inte begränsas till individen, utan medvetet riktas till en större grupp deltagare, i det här fallet de som vill testa på ”natural running”.

4.4.4 Interaktivitet

Om man vid en analys av *Funbeat* tar hänsyn till alla olika delar av sidan tar interaktiviteten flera uttryck, vilket är möjligt att se genom den beskrivning av fältet som gjorts. Deltagarna kan skapa och lägga upp egna träningsrundor som andra medlemmar kan använda sig av i sin träning; man kan ta del av användarskapade träningsprogram med olika mål, eller skapa ett eget. Via funktionen ”lopp” kan man hitta intressanta tävlingar och kring dessa ingå i en diskussion med andra deltagare, och det är slutligen möjligt att ladda upp, eller ladda ned spellistor med passande musik till träningen. Trots dessa intressanta och användargenererade funktioner kommer följande del i analysen **kretsa kring den interaktivitet som förekommer mellan medlemmarna i forumet**, genom de diskussionstrådar jag studerat.

Efter att ha analyserat ett stort antal diskussionstrådar på *Funbeat* är det möjligt att kunna slå fast att den grundläggande principen för forumet är simpel; man startar en tråd kring ett ämne som man vill veta mer om, vanligast är sedan att deltagaren redogör för en eventuell bakgrund för ämnet och därefter ställer en fråga kring detta till de övriga medlemmarna.

Kommunikationen mellan användarna fungerar bra och **deltagaren får svar på de frågor man ställer**: de undersöka trådarna genererar **i snitt 28 svar** till den inledande frågan; den kortaste diskussionen var begränsad till endast två svarsinlägg (tråd nummer 5, där det sista inlägget hänvisade vidare till en redan existerande tråd) medan den längsta (tråd nummer 11) resulterade i 76 svar. På liknande sätt varierar också längden på svaren, allt från några rader till mycket uttömmande och nästintill inlägg förekommer. Det är möjligt att se vissa grundläggande likheter med traditionella frågespalter i tidningar, genom att man ställer en fråga och till denna väntar sig ett svar på hur man löser problemet. Den stora skillnaden mellan de båda är uppenbar; genom den datormedierade kommunikationen uppkommer helt annorlunda förutsättningar för en utvecklad interaktivitet.

Genom att studera de varierande typer av svar som deltagarna ger är det möjligt att finna **olika former av feedback** som förekommer på forumet. Citatet nedan (tråd nummer 6) är ett exempel på hur en deltagare vill delge information utan att den är kopplad till ett specifikt inlägg:

MR: Hej igen,
Då har jag varit hos min idrottsläkare och fått höra att jag har fått ”löparhöft” och skall nu under 2-3 veckor bota detta med stretchövningar, foam-roller, lätt träning (spinning/löp på löpband) samt en Voltarenkur. /.../ Yes yes, tack för alla bra svar här på forumet

Här vill signaturen ”MR” lämna en lägesrapport över hur hans kamp med skadan går, vilket är ett tecken på att man utgår från att de övriga medlemmarna *faktiskt är intresserade* av hur den individuella situationen utvecklas. Det är nu även ett rimligt antagande att forumet tjäna medlemmarna som något mer än endast en klassisk frågespalt som avser en kommunikation bestående av fråga och svar.

Deltagarnas feedback kan också bestå av att man ber en användare **utveckla ett tidigare inlägg** som denne skrivit i hopp om att kunna få en mer utförlig beskriv av en övning, vilket är syftet i exemplet som följer (tråd nummer 2):

NR: NC, gör du excentriska tåhävningar på plan yta, dvs på badrumsgolvet när du bortstar tänderna? Känner mig ofta stel i hälar på morgonen och bör bli mycket bättre på att göra regelbundna prehab övningar men alla beskrivningar jag läst om excentriska tåhävningar ger tipset ”stå på framfoten på ett trappsteg med hälen fri [...]” /.../ Vore ju smidigt att kunna koppla övningarna till t.ex. tandborstningen för att få det gjort två ggr varje dag men jag kutar ogärna ut och ställer mig i trapphuset varje gång jag ska borsta gaddarna ☺

”NC” utvecklar sedan sitt svar och förklarar hur han gör: ”Jag har en ganska hög tröskel in till badrummet som jag använder (...)” och delar även med sig av alternativa lösningar på problemet. ”NR”s vädjan om ett utvecklat svar kan nu gynna fler deltagare än endast han själv, vilket visar på att denna form av feedback kan bidra till att utveckla den kollektiva kunskapen. Det finns också tillfällen då man ger **positiv feedback i syftet att visa uppskattning** mot varandra och för att låta en användare bli medveten om att det den delat med sig av faktiskt har gjort nytta. Detta kan ses i följande inlägg (tråd nummer 11) av användaren ”NA”:

NA: Tack, nu fattar jag! Jag har en envis ond häl, som dock turligt nog inte hindrar mig från att göra det mesta jag vill. /.../ Testat Traditionell Kinesisk Medicin, TCM. /.../ Ett av tipsen var att ta varma fotbad varje kväll, och massera på skenbenet, precis där du beskriver /.../ Tyvärr tappade jag peppen att behandla mig själv efter ett tag, och problemen kom tillbaka. /.../ Men – ett bättre men – nu ska jag nog se till att ta tag i detta igen! Stort tack för att du fick mig att fatta vad masserandet på skenbenet har för effekt. Intressant!

”NA”s inlägg är ett svar till användaren ”NP”, vars ursprungliga inlägg inte är riktat till ”NA”, utan en annan medlem. Här framkommer alltså ett exempel på resonemanget ovan, att kunskap som delas kan vara till nytta för fler än den person kunskapen ursprungligen var avsedd för.

Medlemmarna utsätter också varandras tankar och åsikter för **kritisk feedback** i syfte att få någon att reflektera över dessa och möjligtvis göra annorlunda val. Detta går att se i konversationen mellan deltagarna ”NS” och ”GR” i en diskussion som kretsar kring huruvida man bör operera sig eller inte (tråd nummer 8):

NS: Tack för alla svar! Jag kommer köra rehab i 2 månader och sedan göra en utvärdering med min sjukgymnast. Jag borde ha bra möjligheter med rehab eftersom skadan antagligen uppstått för ca 20 år sedan och jag levt med ett lite instabilt knä men som inte hindrat mig i mitt vardagliga knä.

GR: Om det är 20 år sen du skadade knäet, hur har du då kommit på att du ev vill operera?
Jag skulle aldrig våga chansa.

Jag ser en lite risk med att utvärdera redan efter 2 månader. Det tar minst 6-8 v innan du börjar få muskeltillväxt och det är under bra förhållanden. Den förbättring du märker innan dess är troligen med neuromuskulär=bättre teknik o koordination.

”NS” verkar vara positivt inställd till en eventuell operation efter ett inledande försök med rehab-träning, men ”GR” försöker mana honom till eftertänksamhet och delar med sig av kunskap som kritiserar de tankar ”NS” för fram. Denna kunskap ska styrka ”GR”s åsikt om att en utvärdering efter två månader är osäker. Ytterligare exempel på sådan feedback går att finna i tråden ”Höftont vid löpning” när deltagaren ”GS”s tillit hos sin naprapat ifrågasätts, och i tråden ”Hälsporre” där ”NK” starkt råder medlemmen ”TA” till att undvika kortisonsprutor som behandlingsmetod.

I vissa fall väljer deltagarna att bemöta kritik, tankar och åsikter som framförts i flera tidigare inlägg och av olika författare, vilket användaren ”AO”s bidrag får figurera exempel på (tråd nummer 12):

AO: Några tankar om kommentarerna i tråden också:

”2 maror, en halvmara och Lidingöloppet för tufft”: Tja, måhända, men jag vet många motionslöpare som haft tuffare program. /.../

”Man måste veta orsaken” (till skador):

Orsakerna är viktiga att söka, det håller jag med om. Men det gäller att inte fastna i sökandet. /.../

Flera i tråden föreslår överansträngning som orsak till mina besvär. Givetvis är det så, men fler påverkansfaktorer finns ju: /.../

Genom att ”AO” här **kopplar tillbaka till mer än ett inlägg samtidigt** uppnås en interaktivitet som sträcker sig till flera olika deltagare och därmed blir fördjupad i relation till den mest förekommande interaktionsformen, där svar endast relaterar till ett enskilt inlägg.

4.4.5 Normer

Det finns **inga explicit uttalade normer** för deltagarna på forumet av någon administratör på *Funbeat*. Vad som finns för medlemmarna att förhålla sig till är en uppmaning som finns högst upp på sidan för gruppen ”Löpning”: ”Här kan vi diskutera allt som rör löpning. Tex: löpteknik, hur ofta man ska springa, backträning, skador, utrustning etc”. Efter de analyser

som gjorts av inläggskategorierna och interaktiviteten mellan medlemmarna är det emellertid möjligt att urskilja vissa tendenser som skulle kunna ses som **implicit uttryckta normer** för hur deltagarna uppträder i forumet. En av de då tydligast framträdande normerna är att **deltagarna uppträder vänligt mot varandra**, vilket i sin tur leder till att samtalstonen och bemötandet i diskussionerna är god. På liknande sätt förekommer det också att medlemmarna **uttalar sin uppskattning** för varandra, vilket ”TA” gör i följande citat (tråd nummer 9):

TA: Tack för era kommentarer om att det inte är helt kört och att et kan gå över relativt smidigt, jag väljer att tro att det är så...

Som sagt tack för era tips och tankar, jag blir så glad att ni vill dela med er!!
Det är guld värt!!!
/// TA

Utöver att visa uppskattning försöker deltagarna också **ge uppmuntran** till den som behöver det i en jobbig situation, till exempel när man har en tid av rehabilitering framför sig. Detta kan ses i den avslutning ”LI” ger i sitt inlägg till användaren ”TA” efter att inledande ha delat med sig av sina upplevelser av rehab-träningen och tips kring behandlingsmetoder (tråd nummer 9): ”Skönt ”TA”, att det går framåt. /.../ Du kommer att fixa detta. Det är jag säker på. ☺”.

Den mängd svar varje tråd i materialet genererade i snitt (28 svar) tyder på att det finns en **anda av att tillsammans vilja lösa de problem** som medlemmarna delar med sig av. För att kunna göra detta krävs därför att deltagaren också delar med sig av den kunskap man besitter; man *undervisar* varandra i det aktuella ämnet. Det verkar också som att diskussionerna kretsar kring det ämne de säger sig behandla och det händer mycket sällan att en deltagare uppmanas att återvända till ämnet.

Gällande språket i forumet förekommer det inte sällan stavfel eller bortfallna bokstäver, men detta är inget som verkar vara ett ”brott” mot någon norm i den meningen att det stör kommunikationen på så sätt att de övriga deltagarna reagerar på detta och tillrättavisar någon. Språket är också en komponent i detta sammanhang som potentiellt kan fungera uteslutande om man inte har kunskap om vissa termer inom löpning, vilket kan ses i följande inlägg av användaren ”GR” angående smärta i hälen (tråd nummer 11): ”GR: Hej. Tänkte slänga ut en fråga för att se om någon känner igen sig eller vet något. Jag springer i VFF och stortrivs med det. /.../ Misstänker att jag i dessa lopp tagit i extra och blivit trött och därmed tappat tekniken”. Har man som läsare ingen aning om vad VFF innebär (Vibram Five Fingers, en barfotasko som liknar en ”handske” för foten) eller vad hänvisningen till ”tekniken” innebär

(god teknik betyder här kort stegländ, landa på framfoten med den centrerad under överkroppens tyngdpunkt), blir det väldigt svårt att förstå innebörden av ”GR”s fråga och problem. Detta kan ses som ett tecken på att användaren förutsätter att man som läsare besitter viss kunskap då förklaringar av, för sammanhanget interna, termer sällan ges.

5. Avslutning

Här presenteras de slutsatser som är möjliga att formulera efter de resultat analysen visat på. Dessa sätts relateras sedan till teori och tidigare forskning. Därefter diskuteras vissa aspekter av mitt arbete och förslag till fortsatt forskning ges.

5.1 Slutsatser

För att kunna dra slutsatser kring *Funbeat* som en deltagarkultur är det lämpligt att inledningsvis fastslå att sidan uppfyller de kriterier Jenkins formulerat (2009, s. 5f) för en sådan: **tröskeln för att kunna uttrycka sig är låg**; det krävs endast av deltagaren att denne har grundläggande kunskaper om hur internet fungerar, samt en registrering som användare på *Funbeat* för att möjliggöra ett deltagande i diskussionerna på forumet. Beskrivningen av fältet, tillsammans med analysen, visar också att **stödet för att själv skapa material och dela detta stort**. Utöver möjligheterna att sprida kunskap i forumet erbjuder sidans övriga delar användaren att distribuera egenhändigt skapat material bland medlemmarna. Det gäller till exempel funktionerna ”Träningsprogram” och ”Spellistor” och inte minst den interaktiva funktionen ”Rundor”. Den sistnämnda påminner mycket om det sätt på vilket Jonathan Mendez modifierade Google Maps under orkanen Katrina (Jenkins, 2009, s. 75). Diskussionerna i forumet syftar till att deltagarna ska dela med sig av kunskap, vilket också är ett stöd *mellan medlemmarna* för att skapa material. Det går att identifiera tendenser för ett **informellt mentorskap** där deltagare som besitter relativt mycket kunskap lär ut denna till medlemmar som är mindre kunniga, vilket är möjligt att se i flera av de exempel som givits från de analyserade diskussionstrådarna. Eftersom medlemmarna ofta delar med sig av kunskap som syftar till att lösa en annan medlems problem, är ett rimligt antagande att man tror och känner att **det man bidrar med är meningsfullt**. Genom det enande intresset kring löpning skapas också ett **socialt band mellan deltagarna**, vilket för denna studie stärks av faktumet att de hjälper varandra att lösa ett problem; att bli av med en skada.

Analysen av diskussionstrådarna visar att den kollektiva intelligensen inom gemenskapen utvecklas genom tre komponenter: deltagarnas erfarenheter, kunskap som erhållits via experthjälp och råd som ges i syfte att fungera som självhjälp. Deltagarna kan med hjälp av sina erfarenheter antingen dela med sig av kunskap som utvecklats direkt genom dessa, eller använda sig av erfarenheter för att garantera den delade kunskapens tillförlitlighet. Det förekommer även att medlemmarna utvecklar varandras kunskap med hjälp av sina erfarenheter, vilket kan ses som ett exempel på Jenkins åsikt om att den kollektiva

intelligensen är under ständig utveckling (2009, s. 79). Slutligen utvecklas intelligensen också genom att vedertagen kunskap ifrågasätts med hjälp av erfarenhet som låter deltagarna opponera sig mot denna. Under analysen identifierades två attityder till experthjälp; antingen förespråkas den som säker kunskap med betoning av professionalism eller genom att framställa den kollektiva intelligensen som osäker och därmed implicit klassificera expertkunskapen som säker. Genom att deltagarna sedan redogör för erhållen experthjälp i forumet tillgängliggörs den för fler personer, vilket kan höja kvalitén på den kunskap som redan finns inom kollektivet. Kritikerna till experthjälp använder sina negativa erfarenheter av denna som grund när den kollektiva intelligensen förespråkas. En indikation på hur högt kollektivets kunskap värderas utgörs av de inlägg där användaren rådfrågar gemenskapen *innan* första kontakten tas med en expert. Den kunskap som delas i syfte att fungera som självhjälp antar två former och båda dessa uppmanar i grunden till handling; den ena råder till att nå en djupare förståelse kring ett problem, i detta fall en skada, till exempel genom att finna vad som orsakar den. Den andra varianten är till sin natur mer konkret och ger förslag till hur man kan behandla skadans fysiska symptom. Den bidrar även till att utveckla tidigare beskrivna övningar från medlemmar, och utgörs ofta av deltagarnas egna erfarenheter kring vad som tidigare fungerat för dem i behandlingsväg.

Vad gäller interaktiviteten på forumet är det i mitt material möjligt att se att den till stor del följer de tre kategorier som Buskqvist (2009, 165f), med hänvisning till Rafaeli, framhåller. Mest förekommande är den reaktiva kommunikationen, där ett inlägg relaterar till det direkt föregående; deltagarna ger utlåtanden eller ställer frågor kring kunskapen som delats. Det finns dock situationer då inläggen även blir interaktiva genom att en användare relaterar till flera tidigare inlägg, vilket kan ses i användaren "AO":s inlägg under rubriken "Interaktivitet". Vid enstaka tillfällen är kommunikationen icke-reaktiv; den relaterar inte till något tidigare inlägg utan riktar sig till alla deltagare i diskussionen. Vidare är det möjligt att slå fast att interaktiviteten i trådarna präglas av två genomgående tendenser; antingen består det inlägg som startar en ny tråd av ändamålsinriktade frågor som efterfrågar specifik kunskap, eller så söker deltagaren igenkänning hos de andra medlemmarna kring något ämne.

Analysen av interaktiviteten visade också att gemenskapen ger svar på de frågor som ställs, samt att kommunikationen präglas av en anda som tyder på att man tillsammans vill lösa problemen. Denna tendens går att finna även i Svenssons analys av ett ishockeyforum, där han menar att sådana argumenterande handlingsuppmaningar, vilka helt klart förekommer även i materialet för detta arbete, också kan visa på att diskussionen är

meningsfull för deltagarna (2007, s. 210). Precis som Tobias Olsson fann i sin undersökning av forumet på sidan *jogg.se* (2013, s. 10), kretsar även diskussionerna på *Funbeat* oftast kring det de säger sig behandla, och deltagarna svarar varandra i båda dessa fall på ett seriöst och ambitiöst sätt.

Vid undersökningen av normerna på *Funbeat* framkom det att dessa inte existerar explicit. Vad analysen av materialet dock visar är att medlemmarna uppträder på ett positivt och respektfullt sätt mot varandra. Detta leder till att klimatet i samtalen underlättar för att en argumenterande och konstruktiv diskussion kan upprätthållas, i vilken det inte förekommer något av den *trolling* eller *flaming* som Stromer-Galley och Wichowski menar förekomma i vissa forum (2011, s. 172). Den vänliga attityden tar också uttryck genom att deltagarna ibland uttalar uppskattning för varandra när kunskap delas, eller ger uppmuntran i jobbiga situationer, till exempel under perioder av rehabilitering. Analysen av interaktiviteten gav också indikationer på att en existerande norm är uppfattningen om att man genom gemenskapen kan lösa varandras problem. Vad som skulle kunna ses som en norm av negativ natur, och som kan fungera uteslutande för vissa grupper, är att deltagarna i vissa fall verkar förutsätta att man som läsare har kunskap om begrepp som används i diskussionen, då dessa sällan förklaras.

5.2 Diskussion

Pierre Lévy menar att den kollektiva intelligensen består av en kunskap som är universellt fördelad och befinner sig i kontinuerlig rörelse mot förbättring (1999, s. 13). Om vi låter detta universum utgöras av gemenskapen på *Funbeat* är det möjligt att finna katalysatorn för denna pågående utveckling, nämligen användarna. Genom de aktiviteter deltagarna ägnar sig åt på sidan, främst genom diskussionerna i forumet, utökas och förfinas hela tiden de individuella kunskaperna. Varje individ bidrar därför, oavsett kunskapsnivå, till en helhet som aldrig upphör att kompletteras. Men användarna fyller även en annan funktion, vilken inte bara befäster *Funbeats* roll som en deltagarkultur, utan även förvandlar deltagarna till ett slags gratis arbetskraft: Haggren et al. menar (2008, s. 43) att vad som karaktäriserar en deltagarkultur är en ömsesidig kommunikation inom ramen för en social situation, vilken består i ett utbyte av suggestioner; intryck, vilka i detta fall består av texter som innehåller kunskap. När dessa delas mellan subjekten blir de således både producenter och konsumenter,

något som även Olsson framhäver i sin studie av forumet på sidan jogg.se (2013, s. 14). Detta är den oundvikliga konsekvensen av det användargenererade innehållet på platser som *Funbeat* och *Jogg* där deltagarna ideellt producerar material för sidans ägare. Men antagligen är detta ett faktum som inte stör medlemmarna, eftersom de tillhandahålls en gratis plats att mötas på och interagera kring ett gemensamt intresse.

Denna studie av deltagarkulturen *Funbeat* aktualiserar en mycket vanlig diskurs när det gäller övergången till web 2.0; nämligen dess förutsättningar till att främja demokrati på nätet. Om vi här utvidgar begreppet demokrati från en strikt politisk innebörd till att även inkludera en plats präglad av gemenskap, som upprätthåller en ömsesidig kommunikation och där deltagarna har rätt att uttrycka sig på lika villkor, fungerar *Funbeat* sannerligen som ett lysande exempel på den demokratiska potential web 2.0 besitter.

Henry Jenkins menar att deltagarkulturens största utmaning ligger i att tillgängliggöra dess pedagogiska och informativa egenskaper för alla människor (2009, s. 116). Vad som framkom under analysen av materialet och betonades i slutsatserna ovan, är att det förekommer ett bruk av termer som förutsätter viss kunskap för att kunna förstås. Det är detta som skulle kunna ses som den största utmaning *Funbeat* står inför, men givet det mycket hjälpsamma klimatet i forumet borde detta inte vara ett oövervinnerligt problem.

En intressant aspekt som lyfts fram genom analysen av interaktiviteten är att inslag som *trolling* och *flaming*, vilka är avsedda att störa kommunikationen, lyser med sin frånvaro i forumet på *Funbeat*. Den undersökning av *politiska* forum som Stromer-Galley och Wichowski utförde hade just denna speciella inriktning, och kanske är det den som framkallar detta störande beteende hos deltagarna? Eller kan det bero på att *Funbeats* användare uppfyller idealtypen för att skapa en upplyst diskussion, med sina kunskaper kring löpning? Eller ligger sanningen kanske snarare vid att deltagarna ”endast” binds samman av ett gemensamt intresse?

Tillämpningen av den netnografiska metoden har tillåtit mig att undersöka hur *Funbeat* uppfyller de krav som ställs på en deltagarkultur och hur man inom den upprätthåller en kollektiv intelligens som består av varje enskild medlems kunskap, vilken i slutändan blir större än den kunskap som varje individ kan besitta. Generaliserbarheten för de resultat som nåtts kan diskuteras; jag vill här påpeka att arbetets syfte begränsade sig till en viss del av gemenskapen, nämligen den del som kom till uttryck i forumet och som kretsade kring skador. Därför menar jag att de slutsatser som formulerats i första hand gäller för just detta

område, men ändå kan visa på viktiga tendenser för hur skapandet av kunskap inom nätgemenskaper fungerar och hur denna sprids mellan dess medlemmar i ett större perspektiv. På grund av det anser jag därför att en mycket lämplig väg för vidare forskning är att utföra en netnografisk undersökning av *Funbeat* i dess rätta bemärkelse, där forskaren spenderar en längre tid i gemenskapen än vad som var möjligt inom ramen för detta arbete. Min förhoppning är dock att mina resultat och slutsatser kan fungera som utgångspunkt för detta och att de visar på riktlinjer att följa.

Käll- och litteraturförteckning

Källor

Internet

Diskussionstråd ”Stel i hälsena och träningsvärk vader”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1366240> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Stelhet i vader”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1355669> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Rehab löparknä”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1351451> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Ont i insida knän... Löpare!”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1341931> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Smärta på insidan av skenbenet efter löppass?”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1363038> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Höftont vid löpning”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1307820> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Hjälp, löparknä!”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1378069> tillgång 2013-11-05

Diskussionstråd ”Korsband, operera eller inte operera?”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1377090> tillgång 2013-11-08

Diskussionstråd ”Känningar i hälen – hälsporre – hjälp!!!”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1262286> tillgång 2013-11-08

Diskussonstråd ”Träning med/mot hälsporre”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1358057> tillgång 2013-11-08

Diskussionstråd ”Ont i hälarna”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1364212> tillgång 2013-11-08

Diskussionstråd ”Pre-/rehab förmodad hälsporre”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=324756> tillgång 2013-11-08

Diskussionstråd ”Hälsporre”

<http://www.funbeat.se/discussion/show.aspx?ThreadID=1112846> tillgång 2013-11-08

<http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/ICTFactsFigures2013.pdf> tillgång
2013-11-19

<http://www.funbeat.se/about/index.aspx> tillgång 2013-11-19

<http://www.runnersworld.com/races/future-fandom?page=single> tillgång 2013-11-19

<http://www.1177.se/Stockholm/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Halsporre/> tillgång 2013-12-04

Referenser

Litteratur

Buskqvist, Ulf. 2009. ”Interaktivitet”. I Berglez, Peter & Olausson, Ulrika (red.). 2009. *Mediasamhället. Centrala begrepp*. Lund: Studentlitteratur AB. S. 157-176.

Ekström, Mats. 2010. ”Etnografiska observationer”. I: Ekström, Mats. & Larsson, Larsåke (red.). 2010. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB. S. 25-51.

Haggren, Kristoffer. m.fl. 2008. *Deltagarkultur*. Göteborg: Bokförlaget Korpen.

Jenkins, Henry. 2006. *Konvergenskulturen. Där nya och gamla medier kolliderar*. Göteborg: Daidalos AB.

Jenkins, Henry. m.fl. 2009. *Confronting the Challenges of Participatory Culture. Media Education for the 21st Century*. Cambridge: MIT Press.

Kozinets, Robert V. 2011. *Netnografi*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lévy, Pierre. 1994/1999. *Collective Intelligence: Mankind's Emerging World in Cyberspace*. New York: The Perseus Books Group. [Ursprunglig titel: *L'intelligence collective: Pour une anthropologie du cyberspace*]

Lévy, Pierre. 1997/2001. *Cyberculture*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
[Ursprunglig titel: *Cyberculture*]

Olsson, Tobias (red.). 2013. *Producing the Internet: Critical Perspectives of Social Media*. Göteborg: Nordicom.

Stromer-Galley, Jennifer. & Wichowski, Alexis. 2011. "Political Discussion Online". I Consalvo, Mia. & Ess, Charles (red.). 2011. *The Handbook of Internet Studies*. Oxford: Blackwell Publishing. S. 168-187.

Sveningsson Elm, Malin, Lövheim, Mia & Bergquist, Magnus. 2003. *Att fånga nätet: kvalitativa metoder för Internetforskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Svensson, Anders. 2007. *Från norra ståplats till cyberspace*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet.